

Sygn. akt II C 801/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 grudnia 2014 roku

SĄD OKRĘGOWY W ŁODZI II WYDZIAŁ CYWILNY

w składzie:

Przewodniczący : SSO Barbara Kubasik

Protokolant: Anna Krzesłowska

po rozpoznaniu w dniu 11 grudnia 2014 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

przeciwko Skarbowi Państwa - Komendzie Wojewódzkiej Straży Pożarnej w Ł. zastępowanemu przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa - Komendy Wojewódzkiej Straży Pożarnej w Ł. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 641.691 (sześćset czterdzieści jeden tysięcy sześćset dziewięćdziesiąt jeden) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 16 lutego 2012 roku do dnia zapłaty;
2. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa - Komendy Wojewódzkiej Straży Pożarnej w Ł. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 19.966,12 (dziewiętnaście tysięcy dziewięćset sześćdziesiąt sześć 12/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygnatura akt II C 801/12

UZASADNIENIE

W pozwie, który wpłynął do Sądu Okręgowego w Łodzi w dniu 27 kwietnia 2012 r. powód - (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. - wniósł o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa – Wojewody (...) w imieniu którego zadania i kompetencje wymienione ustawach wykonuje Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej w Ł., kwoty 641.691 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 16 lutego 2012 r. do dnia zapłaty tytułem wynagrodzenia za wykonanie zadania inwestycyjnego pt. „Roboty budowlane i adaptacyjne pomieszczeń przeznaczonych na Wojewódzkie Centrum (...) w Ł. oraz zakup niezbędnego wyposażenia na potrzeby funkcjonowania (...), wynikającego z faktury VAT nr (...)”.

Powód wniósł o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych (pozew k. 3-4).

W odpowiedzi na pozew z dnia 23 lipca 2012 r. Skarb Państwa reprezentowany przez Wojewodę (...) zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym na rzecz Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zdaniem pozwanego, roszczenie określone w pozwie w ogóle stronie powodowej nie przysługuje ze względu na fakt, iż pozwany odstąpił od umowy wzajemnej i jakiegokolwiek rozliczenia mogą nastąpić wyłącznie przez pryzmat art. 494 § 1 k.c.

W terminie przewidzianym umową, strona powodowa nie wykonała przedmiotu umowy. Jest to oczywiste z samego porównania daty ujętej w umowie i dokumentów przedstawionych przez powoda. Tym niemniej, pozwany przedstawił protokoły częściowego odbioru robót, wskazując iż wynika z nich jednoznacznie nie tylko fakt niewykonania całości przedmiotu umowy w terminie, ale również wykonanie części oddanej w sposób wadliwy. Pozwany wielokrotnie monitował powoda i ostatecznie wezwał go do usunięcia wad przekazanego przedmiotu umowy w piśmie z dnia 6 lutego 2012 r., wyznaczając termin 7 -dniowy na przystąpienie do usunięcia wad z rygorem odstąpienia od umowy w przypadku jego bezskutecznego upływu. Wobec braku reakcji powodowej spółki zaistniały przesłanki określone w **art. 491 § 1 k.c.** i w dniu 5 kwietnia 2012 r. pozwany od umowy odstąpił.

Niezależnie od powyższego pozwany wskazał, że w przypadku przyjęcia za zasadną argumentacji powodowej spółki, pozwanemu przysługuje mu wobec powoda roszczenie o zapłatę kar umownych w wysokości przekraczającej wartość pozwu i wierzytelność ta zostaje przedstawiona do potrącenia.

Pozwany podniósł, że nie odpowiada prawdzie stwierdzenie zawarte w pozwie, iż doszło do odbioru końcowego umowy. Przedstawiony przez stronę powodową dokument odbioru końcowego nie zawiera oświadczenia woli pozwanego. Podczas odbioru końcowego 16 stycznia 2012 r. zamawiający zakwestionował:

- montaż instalacji elektrycznej, CCTV, KD, z uwagi na brak odpowiedniego przeciwpożarowego wyłącznika prądu;
- projekt przyłącza energetycznego jako opracowany niezgodnie z SIWZ i Programem Funkcjonalno- Użytkowym, z uwagi na brak uwzględnienia dwustronnego gwarantowanego zasilania;
- przyłącze energetyczne jako wykonane niezgodnie SIWZ i Programem Funkcjonalno- Użytkowym, z uwagi na brak uwzględnienia dwustronnego gwarantowanego zasilania,
- agregat/UPS z uwagi na niewłaściwy dobór.

Zapis dotyczący „wykonania poprawnie i zgodnie z umową” w protokole odbioru końcowego został wpisany na żądanie powoda w części protokołu, w której wykonawca odnosi się do wykonanego zadania i prezentuje jedynie stanowisko wykonawcy (powoda). Uwagi do wykonanych robót budowlanych będących przedmiotem zamówienia zawiera pierwsza część protokołu dokumentująca stanowisko zamawiającego, które zostało wskazane w punktach powyżej.

Pozwany podał, że Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej w Ł. dokonał stronie powodowej zapłaty za odebrane (bezsporne) części robót obejmujące wykonanie zadania inwestycyjnego. W protokole odbioru końcowego z dnia 16 stycznia 2012r. zakwestionował wymienione powyżej prace budowlane jako nienależycie wykonane i w części niewykonane oraz projektowe jako niewykonane i za te roboty odmówił zapłaty. Faktu tego dowodzi protokół odbioru końcowego z dnia 16 stycznia 2012r., oświadczenie Straży Pożarnej z dn. 23.01.2012r. o niewłaściwym wykonaniu sieci elektrycznej (niezgodnie z dokumentacją przetargową) oraz stanowisko Inspektora Nadzoru Inwestorskiego z dn. 27.01.2012r. W związku z powyższym, pozwany odmówił przyjęcia faktury VAT, którą powód przedstawia w pozwie. Wobec odmowy jej przyjęcia powód przesłał ją przesyłką pocztową, jednakże strona pozwana zwróciła ją powodowi z informacją o odmowie jej przyjęcia z uwagi, iż dotyczy niewykonanego zakresu prac budowlanych i projektowych. Faktu tego dowodzą pisma (...) Komendanta Wojewódzkiego (...) w Ł. z 20.01.2012 r. , z dnia 15.05.2012 i z dnia 20.05.2012 r. (odpowiedź na pozew k. 48-51)

W piśmie procesowym z dnia 31 sierpnia 2012 r. powód wskazał, że nie jest prawdziwe twierdzenie Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa, iż pozwany prowadzi z powodem rozmowy w celu ugodowego rozwiązania

sporu. Strona pozwana nie złożyła żadnej propozycji ugodowej. Nie polega na prawdzie twierdzenie, iż doszło do zapłaty przez pozwanego za wszystkie wykonane prace. Pismo z dnia 6 lutego 2012 roku zatytułowane „wezwanie do usunięcia usterek” nie odnosi się do rzeczywistych zapisów protokołu odbioru końcowego, SIWZ, umowy i PFU, a zawiera jedynie wykaz życzeń pozwanego, którego rzeczywistym celem jest uchylenie się od dokonania zapłaty za wykonane prace- dotyczy bowiem prac nie objętych umową.

Podniósł, że zgodnie z art. 11 ustawy o Państwowej Straży Pożarnej zadania i kompetencje Państwowej Straży Pożarnej na obszarze województwa wykonują: wojewoda przy pomocy komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej, jako kierownika straży wchodzącej w skład zespolonej administracji rządowej w województwie; Komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej wykonuje w imieniu wojewody zadania i kompetencje określone w ustawach. Komendant wojewódzki (...) nie posiada osobowości prawnej, a swoje umocowanie czerpie od Wojewody. W tym stanie statio fisci Skarbu Państwa zostało w ocenie powoda, w aspekcie ustawy o Straży pożarnej, oznaczone prawidłowo.

Strona pozwana w piśmie procesowym z dnia 12 listopada 2012 r. podniosła, że zgodnie z zawartą między stronami umową (...), strona pozwana była zobowiązana do m.in. do:

-zaprojektowania /§ 1 pkt 2 lit b) i e)/,

-uzyskania niezbędnych uzgodnień i pozwoleń /§ 1 pkt 2 lit c)/

-oraz wykonania /§ 1 pkt 2 lit f)/ robót budowlanych i adaptacyjnych pomieszczeń na Wojewódzkie Centrum (...) /dalej (...)/. Okoliczność ta nie jest między stronami sporna. Pozwany wskazał na dwa elementy tak ukształtowanej więzi prawnej, które zdaje się pomijać powód:

- powierzony przez pozwanego a przyjęty do realizacji przez powoda zakres prac oznacza zamówienie w trybie „zaprojektuj i wykonaj”, w którym powód ma obowiązek zaprojektowania prac, które będzie realizował i ponosi odpowiedzialność za treść i poprawność projektu, w szczególności za jego zgodność z powszechnie obowiązującymi przepisami;

- zamówienie dotyczyło Wojewódzkiego (...), a nie innych centrów powiadamiania istniejących lub projektowanych, w szczególności nie dotyczyło (...) w Ł..

Umowa nie była jedynym dokumentem określającym zakres obowiązków wykonawcy, gdyż prace miały być wykonane na warunkach określonych w złożonej przezeń ofercie, SIWZ /specyfikacji istotnych warunków zamówienia/, PFU /Programie Funkcjonalno - Użytkowym/ dla (...) oraz z zastrzeżeniami wynikającymi z powszechnie obowiązujących przepisów prawa.

Zgodnie z treścią tych dokumentów /pkt 3.3 SIWZ w zw. Z pkt 4 PFU/ obowiązkiem wykonawcy było wykonanie systemu zasilania gwarantowanego złożonego m.in. z zasilania dwustronnego tj. zasilania pochodzącego z dwóch niezależnych punktów poboru mocy.

Wymóg taki - oprócz tego, iż wprost przewidziany w postanowieniach umowy - nie może by

kontestowany przez powoda, gdyż jest minimalnym sposobem wypełnienia obowiązku wyposażenia (...) w urządzenia techniczne zapewniające realizację zadań w sposób I efektywny, z zachowaniem ciągłości jego działania i wymiany informacji oraz możliwości pracy, szczególnie w przypadku braku zasilania zewnętrznego. Obowiązek taki jest nałożony przez powszechnie obowiązujący przepis prawa tj. § 3 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Spraw i Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2009 r. w sprawie organizacji i funkcjonowania centrów powiadamiania ratunkowego i wojewódzkich centrów powiadamiania ratunkowego /Dz U Nr. 130, poz. 1073/.

W ocenie pozwanego, powód nie może skutecznie zaślania

się niewiedzą dotyczącą wymogów zasilania dla tego typu obiektów. Stan świadomości powoda w zakresie wymogów prawa oraz postanowień umowy musi być

oceniany jako podmiotu profesjonalnie funkcjonującego na rynku. Fakt ten wielokrotnie był podkreślany w orzecznictwie organów zajmujących się zamówieniami publicznymi. Przykładowo w orzeczeniu Krajowej Izby Odwoławczej przy Prezesie Urzędu Zamówień Publicznych z dnia 15.06.2010 r. KIO/UZP 1079/10 /LEX nr 585150/ wskazano, iż w przypadku zamówień publicznych po stronie wykonawców występują profesjonaliści zawodowo zajmujący się oferowaniem robót budowlanych, dostaw, czy usług objętych zamówieniem, a zatem od nich wymagana jest podwyższona staranność w rozumieniu art. 355 § 2 k.c. stosowana odpowiednio na podstawie art. 14 p.z.p.". Treść wymogów, której stanowiących załącznik do SIWZ- u i wynikających z przepisów prawa jest przedmiotem oceny kontrahenta na etapie decyzji, czy przystępuje do przetargu składając ofertę. Skutkiem powyższego argumentacja powoda, iż wykonanie systemu zasilania gwarantowanego jawiło się dopiero w toku wykonywania umowy, w związku ze zmianami zasad przyłącza do sieci jest zarzutem chybnym. Umowa dotyczy wyłącznie (...), zapis jest jednoznaczny i z pewnością zrozumiały dla profesjonalisty, zaś obowiązek wykonania dwóch niezależnych punktów zasilających dla budynku (...) nie może budzić wątpliwość .

Zdaniem pozwanego, dokonywanie wykładni umowy w sposób oczywiście sprzeczny z jej gramatycznym brzmieniem jest niedopuszczalne.

Z ostrożnością procesowej, pozwany wskazał, iż celem jaki pragnęła osiągnąć strona pozwana został wyrażony jasno w umowie i było nim wybudowanie dwóch punktów zasilania dla budynku (...). Cel ten był wielokrotnie komunikowany stronie powodowej w toku narad koordynacyjnych.

Pozwany wskazał, iż wprawdzie cel był elementem podpisanej umowy, ale nawet sugerowana, choć nie wyrażona wprost sugestia powoda, iż nie miał pojęcia o konieczności wybudowania dwóch punktów zasilających osobno dla (...) nie może zostać uznana za skuteczny sposób uchylenia się od obowiązków wynikających z umowy. Stosownie do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2006 r. III CSK 349/06 „z art. 65 § 2 k.c. wynika nakaz kierowania się przy wykładni umowy jej celem. Nie jest konieczne, aby był to cel uzgodniony przez strony, wystarczy - przez analogię do art. 491 § 2, art. 492 i 493 k.c. - cel zamierzony przez jedną stronę, który jest wiadomy drugiej". Trudno uznać, by zapis umowy podpisywanej w wyniku zakończenia procedury zamówień publicznych oraz wielokrotnie wskazywany w toku narad był zapisem w jakikolwiek sposób zaskakującym stronę powodową.

Obowiązkiem powoda było uzyskanie pisemnej akceptacji pozwanego na projektowane rozwiązania techniczne przed przystąpieniem do ich wykonania. Pozwany wskazał, iż powód nie przedstawił do akceptacji projektu przyłączy, lecz samodzielnie przystąpił do ich realizacji. Sposób realizowania przyłączy został przedstawiony pozwanemu dopiero w dniu 2.11.2011 r. na dwunastej naradzie koordynacyjnej w związku z wątpliwościami zgłaszanymi do projektu przez inspektora nadzoru. Protokół z tej narady /złożony przez powoda przy piśmie z dnia 27.08.2012 r./ wskazuje, iż:

- strona pozwana nie zaakceptowała przedstawionego sposobu realizowania przyłączy, uzależniając jakiegokolwiek dalsze rozmowy w sprawie jej akceptacji od informacji Dyrektora (...) MSWiA, czy schemat zasilania energetycznego spełnia wymogi systemu zasilania gwarantowanego;

- strona pozwana złożyła oświadczenie, iż „podłączenie drugiego rezerwowego punktu zasilania zostanie zrealizowane w terminie późniejszym.

W tej sytuacji powód nie może zasłaniać się przed skutkami nieprawidłowości w projekcie argumentem, że pozwany nie protestował przeciw zaplanowanemu schematowi podłączeń zasilania przed ich realizacją, gdyż powód nie dotrzywał obowiązków informacyjnych w tym zakresie i uniemożliwił pozwanemu ocenę projektu.

Zdaniem pozwanego, strona powodowa w instrumentalny sposób usiłuje stosować zamiennie zwroty (...) i (...)/ (...). Ma to usprawiedliwić fakt, iż powód nie zaplanował i nie wyposażył (...) w dwa odrębne punkty zasilania.

Pozwany wskazał, iż w tych elementach, w których zamówienie obejmowało możliwość lub obowiązek skorzystania z infrastruktury technicznej innych budynków zostało to wprost wskazane w programie funkcjonalno użytkowym dla (...). Dotyczyło to masztów antenowych na budynku ZUS w Ł. oraz wykorzystania pomieszczeń (...) do umieszczenia w nich urządzeń sieci komputerowych w szafach Rack - dowód PFU str. 6. PFU nie przewidywał korzystania z zasilania (...) jako formy zapewnienia przyłącza rezerwowego dla (...). Byłoby to zresztą działanie sprzeczne z celem umowy, gdyż utrata zasilania w (...) powodowałaby również utratę zasilania rezerwowego w (...).

Pozwany podkreślił, że powyższe uwarunkowania prawne i faktyczne wprawdzie istotne stanowią jedynie uzupełnienie podstawowej okoliczności w tej sprawie. Celem umowy było uzyskanie funkcjonującego (...) w tym funkcjonującego zasilania gwarantowanego. W chwili obecnej zrealizowana przez powoda instalacja zasilania gwarantowanego nie funkcjonuje.

Zdaniem pozwanego fakt, iż powód nie wykonał dwu odrębnych punktów zasilania nie może budzić wątpliwości w świetle przedstawionego przez samego powoda pisma z dnia 1.12.2011 r. Pozostałe okoliczności faktyczne sprawy wynikają z dokumentów.

(pismo pozwanego z 12.11.2012 r. k. 199-203)

W piśmie z dnia 3 grudnia 2012 roku powód podejmując polemikę z pozwanym zauważył, że stanowisko Prokuratury Generalnej oparte jest na trzech podstawach tj. iż:

- powód miał wykonać zadanie w oparciu o zasadę „zaprojektuj i wykonaj”,
- zamówienie dotyczyło (...), a nie odnosiło się do (...),
- powód dokonał wykładni umowy w sposób sprzeczny z gramatycznym jej brzmieniem.

Powód wskazał, że dokonał wykładni umowy w sposób zgodny z jej gramatycznym brzmieniem.

Powód podniósł, iż wbrew twierdzeniom pozwanego, wymóg wybudowania zasilania dwustronnego do (...) nie wynika ani z treści umowy, ani z SIWZ ani de facto z PFU, które w żadnym z punktów nie mówi o wykonaniu zasilania dwustronnego (...). W rozdziale IV „Wymagania technologiczne” w dziale „System zasilania gwarantowanego” jest zapis o zasilaniu dwustronnym, ale wyraźnie odnosi to zasilanie do (...)/ (...) łącznie. Koresponduje to z faktem, że według PFU 3.1.pkt 1.6 do wykorzystania jest istniejące przyłączy energetyczne, który to zapis odczytany dosłownie, z uwzględnieniem tytułu działu 3.1 (...) poszczególne pomieszczenia i ich wyposażenie można uznać za zapis o istnieniu przyłącza elektrycznego wręcz do (...). Nadto, (...) i (...) mają rozdzielnie elektryczne w jednym pomieszczeniu, a opis prac dla powoda zgodnie z PFU dotyczył wykonania jedynie zasilania zapasowego obiektu (...). Jest znamienne, że w pozycji 1.2. pt. opis wymaganego stanu docelowego w dziale technologia w obiekcie (...) zapisane jest: instalacja zapasowego zasilania obiektu - podłączenie do głównej rozdzielni elektrycznej budynku. Tym samym, przedmiotem prac powoda, zgodnie z PFU było wykonanie instalacji zasilania zapasowego. Zasilanie dwustronne składa się z zasilania głównego i zapasowego. W PFU na str. 25 w dziale 3 poz. 3.1 w dziale pt. „Zalecenia odnośnie wykonania prac budowlanych” w poz. 1.6 pozostałe instalacje – do wykorzystania jest istniejące przyłączy wodne, kanalizacyjne, kanalizacji deszczowej i energetyczne. Tym samym, PFU wskazuje na istnienie drugiego przyłącza energetycznego – doprowadzonego do (...), które należy wykorzystać.

W zakresie wymogu zaprojektuj i wykonaj powód podniósł, iż powód wykonał obiekty zgodnie z dokumentacją dostarczoną przez pozwanego, a następnie przyłączy zostało wykonane zgodnie z projektem. Dowodem na to jest fakt, że zostało odebrane przez Zakład (...) i przyłączone przez ten Zakład do sieci energetycznej. Nadto, zasilanie dwustronne z sieci energetycznej to zasilanie realizowane z dwóch niezależnych głównych punktów zasilających (trafostacji), doprowadzonych do rozdzielni głównej obiektu. W przypadku połączonych obiektów (...)/ (...) rozdzielnią główną jest rozdzielnia znajdująca się w budynku stacji transformatorowej należącej do KWP. Pozwany uzyskał z Zakładu (...) warunki przyłączenia na zasilanie jednostronne nr (...) z dnia 6 lipca 2011 roku, do których

podpisał umowę nr (...) z dnia 10 sierpnia 2011 roku. Uzyskane przez pozwanego warunki przyłączenia wykluczały wykonanie na ich podstawie projektu przyłącza innego, aniżeli został wykonany, a także wykonania innego przyłącza aniżeli wynikało z zatwierdzonego przez Zakład (...) projektu. Jest znamionym, iż pełnomocnik pozwanego nie podtrzymuje zarzutu braku zamontowania wyłącznika w rozdzielni głównej, a to z tego powodu, iż jak ocenił powód wywód z pkt 1 pisma z dnia 27.08.2012r., nie jest kwestionowany. Tymczasem, wbrew twierdzeniu pozwanego, (...) i (...) mają urządzenia wspólne, a PFU nakazywało je wykorzystać. Zaś z brzmienia, pkt 1.2. w zestawieniu z 3.1 pkt 1.6. można wywnioskować, iż istniejące przyłącze energetyczne dotyczy (...). Nadto, jest znamionym ze str. 37 PFU akapit ostatni wynika, że sieci (...) i (...) już w dniu 23 maja 2011 roku były traktowane jako powiązane.

Powód zwrócił uwagę na fakt, iż wywód pozwanego, co do braku akceptacji na projektowane rozwiązania techniczne pozostaje w oczywistej sprzeczności z notatką koordynacyjną z dnia 8 sierpnia 2011 roku podpisaną przez Komendanta (...) co dowodzi, iż powód przedstawił koncepcje projektowe. Jak wynika tej notatki, fakt złożenia projektowanych rozwiązań technicznych został także przedstawiony inspektorowi nadzoru. Notatka koordynacyjna z dnia 12 sierpnia 2011 roku informuje o zatwierdzeniu projektowanych rozwiązań technicznych i obejmuje zapis „akceptuję” podpisany przez Z-cę Komendanta (...) p. M. K. (1).

W tym aspekcie należy rozumieć końcowy zapis protokołu odbioru cyt.: „W związku z powyższym stwierdza się co następuje: zadanie inwestycyjne pod tytułem roboty adaptacyjne i budowlane pomieszczeń przeznaczonych na Wojewódzkie Centrum (...) w Ł. oraz zakup niezbędnego wyposażenia na potrzeby funkcjonowania (...) zostały wykonane poprawnie i zgodnie z umową numer (...). Na tym protokół zakończono i podpisano w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach po jednym dla każdej ze stron”.

Odnosnie stanowiska z pkt 4 str. 5 pisma pozwanego, powód podkreślił, że wątpliwość podniesiona przez p. B. zrodziła wątpliwość pozwanego. Pozwany dopiero w dniu 25 listopada 2011 roku podpisał dodatkową umowę nr (...) na bazie nowo uzyskanych warunków nr (...) z dnia 8 listopada 2011 roku. Na bazie nowo uzyskanych warunków i nowej umowy nie zlecił powodowi żadnych dodatkowych prac. Powód deklarował wykonanie prac dodatkowych zgodnie z nową umową (zapis pkt 4 str. 5 pisma pozwanego nie jest zgodny z treścią notatki).

W aspekcie rozumienia celu umowy i zgodnej woli stron powód podniósł, że autorem SIWZ, PFU i umowy był reprezentowany przez pozwanego (...) w Ł.. To (...) w Ł. określiło ich zakres i treść. Ani SIWZ, ani umowa nie opisuje szczegółowo opisu wykonania przyłącza, odsyłając blankietowo do PFU. PFU w pkt 1.2. mówi o przyłączu zapasowym, a w 3.1. poszczególne pomieszczenia i ich wyposażenie pkt 1.6. o potrzebie wykorzystania istniejącego przyłącza energetycznego opisanego jak przyłącze do (...). § 1 pkt 1 umowy określający przedmiot i cel umowy obejmuje też zapis o wykonaniu linii kablowej zasilającej (...) wraz z agregatem prądotwórczym. Taka redakcja dokumentów nie może prowadzić do negatywnych konsekwencji dla kontrahenta, albowiem skutki nieprawidłowego i nieprecyzyjnego sformułowania tych dokumentów obciążają ich autora. Nie jest dopuszczalna taka wykładnia, aby obecnie twierdzić, iż autor rozumie zapisy inaczej, niż rozumiał to ich adresat, który podpisuje umowę na zasadzie przystąpienia do ostatecznie zredagowanej umowy i akceptując opracowane przez drugą stronę SIWZ i PFU. Tym bardziej, iż w sprawie rozumienie umowy nie było sporne do 2 listopada 2011 roku (pismo procesowe powoda z 3.12.2012 r. k. 263-266)

Strona pozwana w piśmie procesowym z dnia 5 maja 2014 r. podniosła, że wbrew poglądom powoda, wykonana przezeń instalacja nie stanowi wykonania umowy nawet przy założeniu korzystania z instalacji zasileniowej (...), gdyż dobrany agregat nie miał wystarczającej mocy do zasilania obu instytucji. Wynika z tego, iż jedyna sytuacja, w której zasranie (...) mogłoby być wykorzystywane jako zasilanie rezerwowe (...) to sytuacja, w której wyłącza się wybrane odbiorniki w (...) albo (...) celem obniżenia poboru mocy. Sytuacja taka nie jest możliwa przy położeniu agregatu 600 m od pomieszczeń. Nie analizując jaka jest przyczyna takiego położenia agregatu, pozwany wskazał, iż skutkiem jest fakt niewykonanie zasilania z dwóch źródeł nawet w sytuacji korzystania z zasilania (...). Zważywszy na fakt, iż powód powołuje się na podstawę prawną żądania wynagrodzenia za prace twierdząc, iż je wykonał, pozwany stwierdził, iż żądanie to jest pozbawione podstaw właśnie ze względu, iż wykonanie nie odpowiada umowie nawet, gdyby przyjąć, iż zasilaniem rezerwowym mogłoby być zasilanie (...). Powyższe wynika z potrzeb i oczekiwań inwestora, które były wiadome obu stronom umowy - Wojewódzkie Centrum (...) ma nieprzerwanie działać w

warunkach sytuacji kryzysowych np. klęsk żywiołowych mogących skutkować przerwaniem zasilania podstawowego. Przyjęcie, iż w takich warunkach będzie działać zasilanie rezerwowe, którego skierowanie do (...) wiąże się z odcięciem mocy od (...) /Centrum Powiadamiania Ratunkowego/, które też ma w warunkach kryzysu ma obowiązek działać, jest absurdalne. Nawet gdyby przyjąć rozumowanie powoda, iż mógł użyć zasilania (...) to nie w sposób, który uniemożliwia jednocześnie działanie (...) na zasilaniu podstawowym i (...) na zasilaniu rezerwowym.

W ocenie pozwanego, całość argumentacji związanej z rozumieniem zapisów PFU abstrahuje właśnie od podstawowej okoliczności - jaki jest cel umowy. To nie są jednostki, których istota działania ma być po prostu posiadanie dwu źródeł zasilania ze względu na wydumane potrzeby inwestora. To jednostki, które muszą zakładać zapewnienie działania - w celu ochrony ludności cywilnej - w warunkach skutkujących przerwaniem jednego ze źródeł zasilania. Już samo przyjęcie, iż źródło jest jedno, zaś „dwustronność” jest zapewniona przez rozdzielnię jest absurdalne, gdyż odcięcie zasilania spowoduje brak mocy zarówno z źródła podstawowego, jak i tego przyjętego przez powoda jako „rezerwowe”. Chronologia zdarzeń przeczy przyjęciu koncepcji, iż podpisując umowę, powód pozostawał w przekonaniu, iż wystarczy jedno źródło, gdy takie były warunki przyłączeniowe. Umowa zawarta była w chwili, gdy jedynym dokumentem był wniosek o warunki przyłączeniowe, ten zaś zakładał istnienie dwu źródeł. Jeżeli używać dokumentów w celu zidentyfikowania rozumienia zapisów umowy to taki właśnie wniosek należy wyciągnąć - w dniu zawierania umowy zakładano istnienie dwu źródeł, gdyż taki był wniosek o warunki przyłączeniowe, zaś innych dokumentów jeszcze nie było. Na marginesie należy zwrócić uwagę, iż PFU na który się powołuje powód, został opracowany na jego wniosek przez wskazaną przezeń firmę i na podstawie przedłożonych przez powoda dokumentów. Pozwany zwrócił uwagę na fakt, iż powód powołuje się na projekt budowlany przyłącza, który powstał po umownej dacie zakończenia prac, a więc z pewnością nie był podstawą przyjmowania założeń na etapie podpisywania umowy.

Z ostrożności procesowej pozwany podniósł zarzut potrącenia należności zgłaszanej przez powoda z należnością wynikającą z kar umownych przysługujących pozwanemu w wysokości 1.650.647,70 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 28.05.2012r. Powód dochodzi wynagrodzenia za prace, natomiast nie jest między stronami sporna, ani data umowna zakończenia prac, ani data wypowiedzenia umowy, ani data poszczególnych odbiorów prac. W tej sytuacji pozwanemu przysługują kary umowne na podstawie § 7 pkt 2 umowy. Roszczenie to zostało przez pozwanego zgłoszone notą księgową (...) z dnia 7.05.2012 r., która została odesłana przez powoda bez zaspokojenia /dowody w załączeniu/. Zważywszy, iż wysokość kar umownych wielokrotnie przewyższa dochodzone roszczenia zarzut potrącenia skutkuje umorzeniem wierzytelności niższej w całości (pismo pozwanego z 5.05.2014 r. k. 353-355)

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 18 października 2012r. Sąd ustalił na podstawie art. 67 § 2 k.p.c. , że reprezentantem Skarbu Państwa w sprawie jest Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej z siedzibą w Ł. i zwolnił od udziału w sprawie Wojewodę (...) jako jednostkę organizacyjną Skarbu Państwa (postanowienie k. 197 odw.) .

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W **listopadzie 2010 roku** Konsorcjum firm: (...) sp. z o.o. i (...) sp. z o.o. w W. na zlecenie Komendy Miejskiej (...) w Ł. sporządziła projekt budowlany przebudowy budynku administracyjnego na potrzeby Centrum Powiadamiania Ratunkowego w Ł. przy ul. (...). W zakresie części elektrycznej inwestycji , projekt swoim zakresem obejmował wykonanie: rozdzielnic RG, instalacji siły, oświetlenia i gniazd wtykowych, instalacji połączeń wyrównawczych i ochrony od porażenia. Projekt nie obejmował wykonania opracowania zasilania obiektu. Zasilanie projektowanego obiektu miało się odbywać na napięciu 0,4 kV i częstotliwości 50hz, istniejącym kablem YAKY 4 x 150 mm⁽⁽²⁾⁾.

(dowód: projekt budowlany przebudowy budynku administracyjnego k. 166-171 akt).

W dniu **18 maja 2011 r.** pomiędzy Komendą Wojewódzką Policji w Ł. a Komendą Wojewódzką Straży Pożarnej w Ł. została zawarta umowa, której przedmiotem było użyczenie części pozostającej w trwałym zarządzie na czas nieoznaczony Komendy Wojewódzkiej Policji w Ł. nieruchomości Skarbu Państwa położonej przy ul. (...), stanowiącej działkę gruntu nr (...), obręb nieruchomości (...), na której znajduje się budynek trzykondygnacyjny oznaczony nr 12.

Przedmiotem umowy było użyczenie części wyżej opisanej nieruchomości, stanowiącej część parteru budynku o powierzchni użytkowej 320,41 m², tj. 1,29% powierzchni użytkowej budynków na nieruchomości z przeznaczeniem na zorganizowanie w oddanej w używanie części nieruchomości Wojewódzkiego Centrum (...) oraz ca. 2 m² w rozdzielni głównej nieruchomości w celu wykonania złącza kablowego z tablicą pomiarową.

Użyczający wyraził zgodę na dysponowanie przez biorącego do używania przedmiotem użyczenia, o którym mowa w § 1 na cele związane z organizacją (...), w tym w szczególności na prowadzenie prac projektowych i budowlanych związanych z dostosowaniem użyczonej części nieruchomości do potrzeb (...).

Zakres prac związanych z dostosowaniem budynku do potrzeb (...) zgodnie z umową użyczenia – obejmował :

- prace rozbiórkowe i modernizacyjne prowadzące do trwałej zmiany sposobu zagospodarowania oddanej w użyczenie powierzchni budynku,

- wykonanie złącza kablowego z tablicą pomiarową w rozdzielni głównej oraz przyłącza elektroenergetycznego w postaci podziemnej linii kablowej z rozdzielni głównej nieruchomości do rozdzielni (...) o uzgodnionym z użyczającym w trakcie prac projektowych przebiegu;

- posadowienie na fundamencie agregatu prądowórczego jako dodatkowego źródła w uzgodnionym z użyczającym w trakcie prac projektowych bezpośrednim sąsiedztwie budynku nr (...). Instalowany agregat o mocy 110 kVA w obudowie dźwiękochłonnej (dowód: umowa użyczenia z 18.05.2011 r. k. 130-132 akt) .

W dniu **30 czerwca 2011 roku** pomiędzy Komendą Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Ł. a (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. została **zawarta umowa nr (...)** , której przedmiotem było wykonywanie prac na podstawie przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego, w wyniku wygranego przetargu na realizację zadania inwestycyjnego pt. „ Roboty budowlane i adaptacyjne pomieszczeń przeznaczonych na Wojewódzkie Centrum (...) w Ł. oraz zakup niezbędnego wyposażenia na potrzeby funkcjonowania (...).

Na podstawie umowy inwestor- pozwany zlecił, a wykonawca-powód przyjął do realizacji inwestycję „Budowa Wojewódzkiego Centrum (...) w Ł. ul. (...)” obejmującą wykonanie „pod klucz” linii kablowej zasilającej (...) wraz z agregatem prądowórczym oraz adaptację i wyposażenie części parteru budynku nr (...) na potrzeby funkcjonowania (...).

W ramach realizacji zadania wykonawca zobowiązał się:

a) opracować harmonogram rzeczowo - finansowy prac projektowo - wykonawczych uwzględniający, etapową realizację prac oraz wszelkie sugestie zamawiającego podyktowane min. terminami nałożonymi przez użytkownika,

b) sporządzić koncepcję projektową i uzyskać pisemną akceptację zamawiającego na zawarte w niej rozwiązania techniczne,

c) dokonać niezbędnych uzgodnień i uzyskać wymagane pozwolenia zgodnie z harmonogramem,

d) sporządzić potrzebne ekspertyzy konstrukcyjne i inwentaryzacje budowlane,

e) wykonać dokumentację projektowo-kosztową i uzyskać wymagane pozwolenia,

f) wykonać zaprojektowany zakres prac, w tym rozruch zainstalowanych

urządzeń i szkolenie użytkowników wskazanych przez inwestora,

g) uzyskać odbiór przedmiotu umowy i jego dopuszczenie do użytkowania przez upoważnione jednostki,

h) przekazać przedmiot zamówienia zamawiającemu protokołem zdawczo-odbiorczym,

i) wykonać dokumentację powykonawczą,

j) wykonać audyt energetyczny

-na rzecz Inwestora i na warunkach określonych w złożonej ofercie,

specyfikacji istotnych warunków zamówienia (zwanej dalej SIWZ), oraz programie funkcjonalno-użytkowym dla (...) w Ł..

Umowa przewidywała rozpoczęcie prac 15 lipca 2011 roku, a zakończenie 16 września 2011 roku i przekazanie inwestorowi w tym dniu przedmiotu umowy .

W § 4 strony ustaliły następujące rodzaje odbiorów robót:

a) odbiór robót zanikających i ulegających zakryciu,

b) odbiór częściowy,

c) odbiór końcowy.

Umowa stanowiła, że z czynności odbiorów zostaną sporządzone protokoły (świadczenia odbioru robót), które zawierać będą wszystkie ustalenia, zalecenia poczynione w trakcie odbioru.

Strony ustaliły, że przedmiotem odbioru końcowego jest bezusterkowe wykonanie przedmiotu umowy objętego niniejszą umową potwierdzone protokołem odbioru końcowego (świadczenie odbioru robót). Data podpisania protokołu odbioru końcowego przez inwestora będzie datą zakończenia realizacji przedmiotu umowy.

Ustalono również, że odbiorom będą podlegały roboty zanikające i ulegające zakryciu, z tym że odbiór tych robót przez inwestora nastąpi w terminie bezzwłocznym po zgłoszeniu przez wykonawcę, nie dłuższym jednak niż 4 dni. Jeżeli wykonawca nie zgłosi inwestorowi odbioru robót częściowych zostanie obciążony kosztami ponownego ich odkrycia, a następnie przywrócenia do stanu pierwotnego.

Dostawy oraz roboty budowlane i montażowe, dla których strony ustalą odbiory częściowe wykonawca każdorazowo miał zgłosi

wpisem do dziennika budowy, a inwestor dokona

ich odbioru bezzwłocznie, tak aby nie spowodować przerw w realizacji przedmiotu umowy. Dla dokonania odbioru częściowego wykonawca miał przedłożyć

inspektorowi nadzoru inwestorskiego niezbędne dokumenty, a w szczególności świadectwa jakości, certyfikaty, świadectwa wykonanych prób i atesty, dotyczące odbieranego elementu robót.

Zgodnie z umową, inwestor miał powoła

specjalną komisję w celu dokonania odbioru końcowego. Rozpoczęcie czynności odbioru miało nastąpi

w terminie 7 dni, licząc od daty zgłoszenia przez wykonawcę gotowości do odbioru. Zakończenie czynności odbioru winno nastąpić niezwłocznie nie później jednak niż do 21 dnia, licząc od dnia ich rozpoczęcia.

W umowie ustalono, że w czynnościach odbioru końcowego powinni uczestniczyć również przedstawiciele wykonawcy oraz jednostek, których udział nakazują odrębne przepisy. Nieobecność wykonawcy lub upoważnionego pisemnie

pełnomocnika nie wstrzymywała czynności odbioru. Wykonawca tracił jednak w tym przypadku prawo do zgłaszania swoich zastrzeżeń w stosunku do wyniku odbioru.

Na co najmniej 5 dni przed dniem odbioru końcowego wykonawca miał przedłożyć

inwestorowi wszystkie dokumenty pozwalające na ocenę prawidłowości wykonania przedmiotu odbioru, a w szczególności dziennik budowy, dokumentacje powykonawczą, świadectwa jakości, certyfikaty oraz świadectwa wykonanych prób i atesty. Zapisano, że jeżeli odbiory nie zostaną dokonane w ustalonych terminach z winy inwestora pomimo zgłoszenia gotowości odbioru, wykonawca nie pozostaje w zwłoce ze spełnieniem zobowiązania wynikającego z umowy.

Z dniem protokolarnego odbioru końcowego miało przejść na inwestora ryzyko utraty lub uszkodzenia przedmiotu umowy.

Ustalono, że jeżeli w toku poszczególnych czynności odbiorów zostanie stwierdzone, że przedmiot odbioru nie osiągnął gotowości do odbioru z powodu niezakończenia robót lub jego wadliwego wykonania, inwestor odmówi odbioru z przyczyn, za które odpowiedzialność ponosi wykonawca.

Jeżeli w toku czynności odbioru końcowego zadania zostaną stwierdzone wady:

a) nadające się do usunięcia, inwestor może zażądać usunięcia wad, wyznaczając odpowiedni termin; fakt usunięcia wad zostanie stwierdzony protokolarnie, a terminem odbioru w takich sytuacjach będzie termin usunięcia wad określony w protokole usunięcia wad,

b) nie nadające się do usunięcia, inwestor może:

1) jeżeli wady umożliwiają użytkowanie obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem, obniżyć wynagrodzenie wykonawcy odpowiednio do utraconej wartości użytkowej, estetycznej lub technicznej,

2) jeżeli wady uniemożliwiają użytkowanie obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem, odstąpić od umowy z przyczyn za które odpowiedzialność ponosi Wykonawca.

Jeżeli w trakcie realizacji robót inwestor zażąda badań, które nie były przewidziane niniejszą umową, wykonawca zobowiązany jest przeprowadzić te badania. Jeżeli w rezultacie przeprowadzenia tych badań okaże się, że zastosowane materiały bądź wykonanie robót jest niezgodne z umową, koszty badań dodatkowych obciążają wykonawcę. W przeciwnym wypadku koszty tych badań obciążają inwestora.

Jeśli chodzi o płatności (§ 5 umowy) ustalono, że ostateczna, całkowita wartość prac objętych umową wynosi: 1.209.000 zł netto, podatek VAT 23%: 278.070 zł, zaś cena brutto: 1.487.070 zł. Wartość robót określona w § 5 pkt. 1 umowy wyrażona w PLN jest stałą ceną ryczałtową i nie może być aneksowana. Płatności miały być realizowane częściowo po dokonaniu odbioru danego etapu robót o którym mowa w § 1 ust. 2 pkt a i zatwierdzeniu wystawionej przez wykonawcę faktury, w terminie do 30 dni od daty dostarczenia jej inwestorowi, a wykonywane na rachunek bankowy podany na fakturze. Rozliczenie końcowe robót miało nastąpić po odbiorze końcowym i zatwierdzeniu wystawionej przez wykonawcę faktury, w terminie do 30 dni od daty dostarczenia jej inwestorowi. Inwestor miał prawo korekty wartości przedmiotu umowy w przypadku ograniczenia lub rezygnacji z umownego zakresu robót.

Strony postanowiły, że obowiązującą formą odszkodowania stanowią kary umowne. Ustalono, że wykonawca zapłaci inwestorowi karę umowną:

a) w wypadku odstąpienia od umowy przez inwestora z przyczyn, za które ponosi odpowiedzialność wykonawca, w wysokości 10 % wynagrodzenia umownego za przedmiot umowy,

b) za zwłokę w oddaniu określonego w umowie przedmiotu odbioru, w wysokości 0,5% wynagrodzenia umownego za przedmiot odbioru za każdy dzień zwłoki,

c) za zwłokę w usunięciu wad stwierdzonych przy odbiorze lub w okresie rękojmi, w wysokości 0,2% wynagrodzenia umownego za przedmiot odbioru, za każdy dzień zwłoki liczony od dnia wyznaczonego na usunięcie wad.

Inwestor zapłaci wykonawcy karę umowną:

a) w wypadku odstąpienia od umowy przez wykonawcę z przyczyn, za które odpowiedzialność ponosi inwestor, w wysokości 5% wynagrodzenia umownego,

b) za zwłokę w przeprowadzeniu odbioru końcowego, w wysokości

1, 2% wynagrodzenia umownego, za każdy dzień zwłoki licząc od dnia następnego po terminie, w którym odbiór miał być zakończony.

Strony zastrzegły sobie prawo do odszkodowania uzupełniającego, precyzującego wysokość kar umownych do wysokości faktycznie poniesionej szkody (dowód: umowa k. 10-21 akt).

W dniu 5 sierpnia 2011r. strony zawarły aneks nr (...) do umowy Nr (...) z dnia 30 czerwca 2011r. Działając na podstawie § 5 pkt 4 tej umowy i przedstawionego przez wykonawcę harmonogramu rzeczowo-finansowego wprowadzono następujące zmiany do umowy:

- dotychczasowy zapis § 5 pkt. 1 umowy zastąpiono zapisem „ostateczna, całkowita wartość prac objętych niniejszą umową wynosi: cena netto: 1.194000 zł, podatek VAT 23%: 274 620,00 zł cena brutto: 1.468 620 zł. W §2 zapisano, że pomniejszenie ww. kwoty wartości prac objętych umową nastąpiło w związku z rezygnacją przez inwestora z dostawy i montażu przez wykonawcę czterech ekranów wielkoformatowych w salach operacyjnych (...). Pozostałe postanowienia umowy nie uległy zmianie (dowód: aneks nr (...) k. 52-53 akt).

W dniu **13 września 2011r. zawarto** aneks nr (...) do umowy Nr (...) z dnia 30 czerwca 2011r. Strony wprowadziły zmiany do zestawienia niezbędnego wyposażenia (...) będącego integralną częścią programu funkcjonalno-użytkowego. W zamian tych elementów wykonawca zobowiązał się dostarczyć i uruchomić następujące elementy infrastruktury technicznej i oprogramowania (wykorzystanie pełnej funkcjonalności oferowanych elementów) :

-dodatkowe licencje (...)20szt.

-dodatkowe licencje C. C. M. 8.0-28 szt.

- (...) do switch'a C. (...)1 szt.

-dodatkową radiostację nasobną analogowo-cyfrową-1 szt.

zgodną z systemem (...).

- urządzenie wielofunkcyjne wyższej klasy z dodatkowym- 1 szt.

wyposażeniem K. (...)

-oprogramowanie pulpitu dyspozytorskiego - licencja 1 szt.

W§2 umowy zapisano, że wartość umowy nie ulega zmianie. Pozostałe postanowienia umowy nie uległy zmianie (dowód: aneks nr (...) k. 54-55 akt).

Umowa nie była jedynym dokumentem określającym zakres obowiązków powoda jako wykonawcy, gdyż prace miały być wykonane na warunkach określonych w złożonej przez powoda ofercie,

SIWZ /specyfikacji istotnych warunków zamówienia /określonych przez pozwanego, PFU /programie funkcjonalno - użytkowym/ dla (...) opracowanym na zlecenie pozwanego oraz z uwzględnieniem uwarunkowań wynikających z powszechnie obowiązujących przepisów prawa.

Specyfikacja istotnych warunków zamówienia (SIWZ), ani umowa nie opisują szczegółowo wykonania przyłącza, odsyłając w tym zakresie do PFU.

Specyfikacja istotnych warunków zamówienia została opracowana przez pozwanego w dniu 27 maja 2011r. Jako przedmiot zamówienia wskazano „Roboty budowlane i adaptacyjne pomieszczeń przeznaczonych na Wojewódzkie Centrum (...) w Ł. oraz zakup niezbędnego wyposażenia na potrzeby funkcjonowania (...). Termin wykonania zamówienia określono do dnia 16 września 2011r. W specyfikacji zawarto między innymi: warunki udziału w postępowaniu oraz opis sposobu oceny spełnienia tych warunków, wykaz oświadczeń i dokumentów, które należało złożyć, wymagania dotyczące wadium, termin związania ofertą, opis sposobu przygotowania ofert, opis sposobu obliczania ceny (cena ryczałtowa), kryteria, którymi będzie kierował się zamawiający przy wyborze ceny (dowód: SIWZ k. 204-218 akt).

Załącznikiem nr 1 do SIWZ był program funkcjonalno- użytkowy dla (...) w Ł., zamówiony przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Ł., a wykonany przez (...) Spółkę z o.o. w Ł. w dniu 20 maja 2011r. (dowód: program funkcjonalno-użytkowy k. 219- 260 akt, zeznania świadka K. C. k. 427-428 akt).

Firma (...) Spółka z o.o. w Ł. jak autor PFU musiała uzgadniać z pozwanym jako zamawiającym ten program, istotne szczegóły inwestycji.

Celem opracowania była koncepcja funkcjonalno- użytkowa dla realizacji budowy Wojewódzkiego Centrum (...) dla miasta Ł.. Nadzrędnym celem budowy (...) było uruchomienie możliwości prowadzenia wspólnych działań poszczególnych służb ustawowo powołanych do niesienia pomocy oraz skrócenie reakcji na zdarzenia wszystkich służb ratowniczych i porządkowych przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii teleinformatycznych. W szczególności miało to ułatwić koordynowanie działań ratowniczych. Wdrożenie projektu miało umożliwić pełne monitorowanie zdarzeń i gromadzenie w jednym miejscu danych niezbędnych do analizy sytuacji, podejmowania szybkich decyzji i uruchamiania stosownych procedur reagowania. Poprawienie tym samym efektywność obsługi zgłoszeń wymagających interwencji służb ustawowo powołanych do niesienia pomocy, zwłaszcza w przypadkach zagrożenia życia i zdrowia. Funkcjonowanie (...) miało umożliwi

szybszą i efektywniejszą pomoc w przypadkach nagłych - niezależnie od wybranego numeru alarmowego, dzięki usprawnieniu obiegu informacji i natychmiastowemu powiadomianiu wszystkich służb ratowniczych i porządkowych o występujących zagrożeniach.

Wprowadzenie zaawansowanych rozwiązań informatycznych radykalnie miało poprawić obsługę zdarzeń wpływających do Państwowej Straży Pożarnej i Pogotowia Ratunkowego oraz pośrednio Policji, która miała współpracować z pozostałymi służbami ratunkowymi, ale zlokalizowana miała być poza budynkiem (...). Sprawne zarządzanie informacją miało wyeliminować możliwość kierowania nadmiernych sił do jednego zdarzenia oraz pozwolić na uproszczenie procedur związanych z obsługą zdarzeń, w tym nadzwyczajnych. Tym samym, w sposób wymierny, realizacja budowy (...) miała przelożyć się na obniżenie ponoszonych kosztów prowadzonych działań oraz zwiększenie ich efektywności. Istotną zaletą funkcjonującego całodobowo (...), wyposażonego w najnowsze rozwiązania techniczne i organizacyjne, miała być również poprawa poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa.

Dla (...) planowana była adaptacja pomieszczeń parteru budynku koszarowego nr (...) Oddziałów (...)ul. (...) w Ł..

Koncepcja funkcjonalno-użytkowa zakładała zbudowanie w pełni funkcjonującego (...) dla woj. (...) w celu wykonania ustawowych zadań systemu powiadamiania ratunkowego w myśl ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie

przeciwpożarowej zabezpieczającego koordynację działań Państwowej Straży Pożarnej, Pogotowia (...) (dowód: program funkcjonalno-użytkowy k. 219- 260 akt, zeznania M. K. (1) k. 310 akt).

W programie wskazano, że budowa programu funkcjonalno-użytkowego dla (...), realizowana jest w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2009 r. Nr 178, poz. 1380);
- ustawę z dnia 24 lipca 2004 r. - Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. nr 171 poz. 1800 z późn. zmianami);
- ustawę z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U. nr 191 poz. 1410 z późn. zmianami);
- ustawę z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. Nr 31, poz. 206);
- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2009 r. w sprawie organizacji i funkcjonowania centrów powiadamiania ratunkowego i wojewódzkich centrów powiadamiania ratunkowego (Dz.U. Nr 130, poz. 1073);
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 2 września 2004r w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego (Dz.U. Nr 19, poz. 177, Nr 96, poz.959, Nr 116, poz.1207 i Nr 145, poz.1537) - (dowód: program funkcjonalno-użytkowy k. 219- 260 akt, zeznania M. K. (1) k. 310 akt).

W opisie wymaganego stanu docelowego (str 5 programu pkt 1.2) ponownie zaznaczono, że lokalizacja (...) planowana jest w budynku w skazanym przez Wojewodę (...) w części parterowej budynku (...)ul. (...) w Ł.. Dostosowanie budynku do potrzeb (...) określi projekt przebudowy zawierający następujące elementy:

- minimalne powierzchnie, kubatury,
- instalacje techniczne (np. klimatyzacja),
- instalacje teleinformatyczne,
- instalacje elektryczne,
- awaryjne zasilanie,
- zaplecze socjalne,
- wydzielenie strefy zamkniętej,
- sala dyspozytorska,
- pomieszczenie do wypoczynku,
- sanitariaty.

W dziale „Technologia w obiekcie (...) str 5 programu zamieszczono zapisy:

- instalacja urządzeń sieciowych aktywnych, pasywnych w pomieszczeniach technicznych już istniejącego (...)
- instalacja sprzętu w szafach Rack,

- budowa łącza kablowego (światłowodowego) pomiędzy (...) w Ł. a budynkiem ZUS w Ł. celem wykorzystania istniejącego masztu antenowego, zapewniając tym samym środki łączności umożliwiające komunikację z centrum powiadamiania ratunkowego i pomiędzy jednostkami systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego,

- instalacja oświetlenia zapasowego - oświetlenie awaryjne całego obiektu,

- instalacja połączenia z rozgłośnią miejską i telewizją kablową,

- przygotowanie przyłącza elektrycznego (położenie przewodów elektrycznych za stacji transformatorowej do obiektu, odległość około 500 m),

- instalacja systemu klimatyzacji w wybranych pomieszczeniach,

- instalacja zapasowego zasilania obiektu - podłączenie do głównej rozdzielni elektrycznej budynku,

- instalacja zasilania napięciem gwarantowanym - system (...),

- zabezpieczenie obiektu i wybranych pomieszczeń (...) (autoryzacja dostępu oraz C.,

- instalacja p.poż, hydrantowa itp. (jeśli wymagana przepisami).

Na stronie 40 w dziale „**System zasilania gwarantowanego**” autorzy programu określili, że system zasilania gwarantowanego budynku (...) powinien być wyposażony w niezawodne źródła zasilania prądem przemiennym o niezmiennej częstotliwości i napięciu, powinien być zbudowany z następujących elementów:

1. zasilania dwustronnego, z sieci energetycznej - zasilania z dwóch niezależnych punktów zasilających,
- 2) zasilaczy (...) wyposażonych w układy samoczynnego załączania obwodów elektrycznych (pojemność baterii akumulatorów dobrana z uwzględnieniem bilansu mocy),
- 3) agregatu prądotwórczego, stałego lub ruchomego, zapewniającego ciągłość dostaw energii nawet podczas długotrwałych zaników zasilania elektrycznego z sieci energetycznej, z zapasem paliwa na 24 godzinną pracę z możliwością jego tankowania podczas pracy,
- 4) przyłącza do zespołów spalinowo - elektrycznych przewoźnych, przenośnych.

Przy projektowaniu systemu zasilania gwarantowanego należy zwrócić uwagę na zabezpieczenie prawidłowego zasilania urządzeń klimatyzacyjnych, których praca jest nieodzowna dla właściwego działania urządzeń technicznych.

W sytuacji zaistnienia krótkotrwałych awarii zasilania system (...)/ (...) będzie podtrzymywany przez akumulatorowe urządzenia (...). Moc wyjściowa zapasowych źródeł zasilania powinna być zaprojektowana tak, by pokryć czas awarii do 15 minut przy pełnym obciążeniu serwerów i stacji dyspozytorskich. Agregat będzie uruchamiany automatycznie w momencie zaniku prądu dłuższym niż 1 minuta. Agregat powinien posiadać własne źródło prądu, przy maksymalnym obciążeniu powinien podtrzymywać zasilanie minimalnie przez okres 4 godz. bez dodatkowego uzupełniania zbiornika paliwa. Agregat powinien mieć funkcje autotestowania wraz z raportowaniem stanu zużycia, i pracy urządzenia (dowód: program funkcjonalno-użytkowy k. 219- 260 akt).

Program funkcjonalno-użytkowy był jedynie koncepcją. **Autorzy projektu wyraźnie zaznaczyli w nim, że zasilanie energetyczne ma być dwustronne, jednak należy wykorzystać istniejące już przyłącze.** O tym, że należy wykorzystać już istniejące przyłącze wiedzieli z informacji przekazanych przez pozwanego oraz z faktu, iż z istniejącego przyłącza korzystał cały budynek prewencji policji, który mieścił się tam do tej pory. Inicjatywę dotyczącą przyłącza autorzy projektu pozostawili zamawiającemu. Wzięli pod uwagę, że zakład energetyczny dofinansowuje pierwsze przyłącze w 80%, kolejnych już nie finansuje. Zatem, to zamawiający powinien decydować, ile przyłączy

energetycznych ma być utworzonych. W kwestiach agregatu- PFU nie określał dokładnie jego parametrów, dlatego niezbędne były późniejsze uzgodnienia. Autorzy programu uznali, że konfiguracja wyłączników ppoż. w ten sposób, że jednocześnie wyłączają (...) / (...) jest jak najbardziej prawidłowa (dowód: zeznania świadka M. Z. k. 287v-288 akt).

W czasie postępowania przetargowego nikt z oferentów nie zwracał się do (...) Spółki z o.o. w Ł. z pytaniami co do zapisów w tym programie (dowód: zeznania świadka K. C.k. 427-428 akt czas 00:19:42).

W programie funkcjonalno -użytkowym jego autorzy nie zawarli zapisu, że ma być wykonane przez inwestora zasilanie główne. Autorzy programu nie konsultowali z wykonawcą wykonania przyłącza energetycznego (dowód: zeznania świadka T. Z. k. 430 czas 00:56:56).

W momencie podpisywania umowy z powodem tj. 30.06.2011 roku pozwany nie dysponował ani warunkami przyłączenia, ani nie posiadał podpisanej umowy na przyłączy. Nie zatrudnił też w tej fazie inwestycji fachowca z zakresu energetyki, który mógłby zweryfikować zapisy umowy i programu funkcjonalno-użytkowego w zakresie zasilania energetycznego (dowód: okoliczność bezsporna).

Powód podpisując umowę z pozwanym , tak zinterpretował jej zapisy łącznie z zapisami programu funkcjonalno-użytkowego i (...), że będą dwa przyłącza podstawowe i rezerwowe, ale będzie mógł skorzystać z istniejącego już przyłącza energetycznego. Powód jako wykonawca nie miał wiedzy, że nie będzie mógł wykorzystywać istniejącego już przyłącza. Dla powoda zapisy umowy, programu funkcjonalno-użytkowego były jasne - do wykonania było jednostronne zasilanie rezerwowe. Do 2 listopada 2011r. nie było między stronami w tej kwestii żadnych narad, spotkań, żadnych wątpliwości, co potwierdza notatka z lipca 2011r. (dowód: zeznania prezesa powodowej spółki (...) k. 488 czas 01:49:38, 01:52:06).

Zasilanie dwustronne składa się z zasilania podstawowego i rezerwowego, przy czym zasilaniem głównym miało być to z (...). Powoda w takiej interpretacji dodatkowo utwierdziły warunki przyłączenia wydane przez (...) w lipcu 2011r. (dowód: zeznania prezesa powodowej spółki (...) k. 489 czas 01:57:59, 01:58:57).

Jeśli inwestor wystąpił do zakładu energetycznego o zgodę na jedno przyłączy i taką zgodę uzyskał, to oznacza, że wybrał koncepcję jednego przyłącza przy jednoczesnym wykorzystaniu tego, co już było. Do inwestora należy uzyskanie warunków przyłączeniowych i uzyskanie zezwolenia, oraz podpisanie umowy na przyłączy z zakładem energetycznym. Te obowiązki należałyby do powoda, gdyby pozwany zleciłby je powodowi na podstawie odrębnej umowy (dowód: zeznania świadka M. Z. k. 287v-288 akt).

Ze strony pozwanej zastępca komendanta wojewódzkiego (...) M. K. (1) po konsultacji z dyr. R. zatwierdził założenia do koncepcji funkcjonalno- użytkowej. Pozwany zwracał uwagę, że musi być zasilanie dwustronne, jednak wydawało mu się, że jest do wykorzystania już istniejące przyłączy energetyczne (dowód: zeznania M. K. (1) k. 310 akt, zeznania świadka K. C.k. 427-428 akt czas 00:38:46).

Pozwany uzyskał z (...) Zakładu (...) w Ł. warunki przyłączenia na **zasilanie jednostronne nr (...) z dnia 6 lipca 2011 roku, do których podpisał umowę nr (...) z dnia 10 sierpnia 2011 roku.** Uzyskane przez pozwanego warunki przyłączenia wykluczały wykonanie na ich podstawie projektu przyłącza innego aniżeli został wykonany, a także wykonania innego przyłącza aniżeli wynikało z zatwierdzonego przez zakład energetyczny projektu (dowód: zeznania świadka J. Ł. k. 345-346 akt, zeznania świadka K. C.k. 427-428 akt czas 00:46:43).

We wniosku z maja 2011r., który był złożony przez powoda do zakładu energetycznego jako pierwszy, w tytule w ogóle nie wpisano (...), a tylko parter budynku. Z tego wniosku można było odczytać sugestie , że klient chce mieć dwa zasilania. Nie do końca wnioski były jednak jasny dla pracowników zakładu energetycznego. Wniosek nie był też kompletny. We wniosku wpisano zapotrzebowanie mocy na zasilanie podstawowe i rezerwowe. Nie zaznaczono jednak wymagań dotyczących parametrów energii, choć nie jest to obligatoryjne (wielkości elektryczne i pewność zasilania). W parametrach ruchowych, musi być wpisane we wniosku, że chodzi o zasilanie rezerwowe, a tego u powoda nie

było. Nie było też daty przyłączenia i dlatego zakład energetyczny na ten wniosek nie odpowiedział (dowód: zeznania świadka A. K. k. 483-484 czas 00:42:16).

Do (...) Zakładu (...) składa się osobno wniosek o zasilanie podstawowe i osobno wniosek o zasilanie rezerwowe - inwestor powinien znać w tym zakresie przepisy (dowód: zeznania świadka A. K. k. 483-484 czas 00:39:42, zeznania świadka J. W. k. 484 czas 00:57:28, 00:58:01).

Pozwany ocenił, że (...) nie rozpoznając wniosku z maja 2011r., popełnił błąd. W ocenie pozwanego, wniosek był właściwy. Liczył również, że (...) w razie wątpliwości co do treści wniosku dokona odpowiednich pouczeń i wskaże, jak poprawić dokumenty (dowód: zeznania przedstawiciela pozwanego M. K. (1) k. 490 czas 02:20:05, 02:21:13).

Zgodnie z warunkami przyłączenia nr (...) do sieci dystrybucyjnej o napięciu znamionowym 0,4 kV, stanowiącymi załącznik do umowy o przyłączenie do sieci dystrybucyjnej z dnia 6 lipca 2011 r. , miejscem przyłączenia była jednostka transformatora po stronie nN, w stacji nr (...), miejscem dostarczania energii elektrycznej stanowiącym jednocześnie miejsce rozgraniczenia własności sieci dystrybucyjnej (...) S.A. i instalacji podmiotu przyłączanego: zaciski prądowe transformatora po stronie nN, w stacji nr (...), na odejściu w kierunku instalacji odbiorczej. Moc przyłączeniowa wynosiła 105 kW - zasilanie podstawowe, rodzaj przyłącza: kablowe. Zakres niezbędnych zmian w sieci związanych z przyłączeniem -wykorzystanie istniejącego zasilania - do miejsca dostarczania energii elektrycznej. Wymagania w zakresie budowy instalacji odbiorcy: z zacisków prądowych transformatora po stronie nN, w stacji nr (...), wyprowadzić (...) (przekrój wg obliczeń) do wnioskowanego obiektu (dowód: warunki przyłączenia z 6.07.2011 r. k. 125-126 akt).

W dniu 12 lipca 2011 r. strony odbyły naradę koordynacyjną, której celem było omówienie bieżących spraw dotyczących wykonania przedmiotu umowy i stopnia zawansowania robót.

W trakcie przedmiotowej narady :

- jednomyślnie uznano, że priorytetem przy rozpoczęciu inwestycji jest budowa oddzielnego przyłącza energetycznego na potrzeby (...). Zastępca (...) Komendanta Wojewódzkiego (...) w Ł. poinformował, że (...) w Ł. wystąpiła do zakładu energetycznego z wnioskiem o wydanie warunków przyłączenia pomieszczeń (...) do sieci dystrybucyjnej o napięciu znamionowym 0,4 KV. Warunki takie uzyskano w dniu 6 lipca 2011 r. i na naradzie przekazano kopię z potwierdzeniem zgodności z oryginałem przedstawicielowi wykonawcy,

- uzgodniono, że w dniu 15 lipca 2011r. o godz. 11⁰⁰ inwestor przekaze wykonawcy teren budowy - część przeznaczoną pod (...),

- w związku z faktem, że (...) będzie korzystał z niektórych (...) i stanowić będzie jednolitą strukturę techniczną, wykonawca zasygnalizował konieczność dostępu do dokumentacji powykonawczej (...) i niektórych jego pomieszczeń, w związku z powyższym, inwestor miał zwrócić

się do (...) w Ł. (Inwestora (...)) z prośbą o przekazanie kopii ww. dokumentacji z potwierdzeniem zgodności z oryginałem celem przekazania ich wykonawcy na potrzeby projektowania (...). Inwestor miał przekazać ww. dokumentację wykonawcy w dniu przekazania terenu budowy. Dostęp do pomieszczeń (...) miał być możliwy dopiero po oficjalnym przekazaniu i odbiorze (...) przez (...) w Ł.,

- po przekazaniu terenu pod budowę wykonawca miał dokonać

niezbędnych odkrywek w pomieszczeniach przeznaczonych pod (...) celem zapoznania się z rzeczywistym stanem technicznym pomieszczeń i konstrukcji budynku, i prawidłowego zaprojektowania pomieszczeń;

- wykonawca każdorazowo miał zgłaszać

inwestorowi potrzebę uzyskania niezbędnych w procesie uzgodnień i projektu upoważnień umożliwiających występowanie do właściwych urzędów z mocy inwestora,

- wykonawca miał każdorazowo informować

inwestora o fakcie i dacie złożenia dokumentów w odpowiednim urzędzie niezbędnych w procesie projektowania i budowy. Inwestor miał dołożyć

wszelkich starań zmierzających do ewentualnego przyspieszenia procesów administracyjnych i uzyskania przez wykonawcę odpowiednich pozwoleń i dokumentów, w jak najkrótszym czasie,

- wykonawca miał każdorazowo zgłaszać

do inwestora listę imienną pracowników i pojazdów (z podaniem nr pesel i nr rejestracyjnych) swoich i firm podwykonawczych, którzy będą pracować przy budowie (...). Inwestor miał przekazywać

listy do Wydziału Inwestycji i Remontów KWP w Ł. celem poinformowania służb dyżurnych Policji przy ul. (...) w Ł. i umożliwienia wejścia i/lub wjazdu na teren przy ul. (...) administrowany przez KWP w Ł.,

- inwestor miał podejmować wszelkie niezbędne działania celem zatrudnienia inspektora nadzoru budowlanego, do dnia przekazania terenu budowy wykonawcy,

- miejsce posadowienia agregatu prądotwórczego do zasilania awaryjnego

(...) miało zostać uzgodnione przez wykonawcę z inwestorem w porozumieniu z KWP w Ł. (dowód: protokół z narady koordynacyjnej z 12.07.2011 r. k. 158-159 akt).

W dniu 8 i 12 sierpnia 2011r. odbyły się między stronami kolejne narady koordynacyjne.

Notatkę koordynacyjną z dnia 8 sierpnia 2011 roku podpisał Komendant (...). Na tym spotkaniu powód przedstawił koncepcje projektowe. Złożenia projektowanych rozwiązań technicznych zostały także przedstawione inspektorowi nadzoru. Notatka koordynacyjna z dnia 12 sierpnia 2011 roku informuje o zatwierdzeniu projektowanych rozwiązań technicznych i obejmuje zapis „akceptuję” podpisany przez Z-cę Komendanta (...) p. M. K. (1). (dowód: okoliczność przyznana przez pozwanego).

W dniu **10 sierpnia 2011r.** pomiędzy (...) S.A. a Komendą Wojewódzką Straży Pożarnej w Ł. w Ł. została zawarta umowa o przyłączenie do sieci dystrybucyjnej obiektu – (...) położonego przy ul. (...) w Ł., zwanego w umowie podmiotem przyłączanym.

Przedmiotem umowy było przyłączenie do sieci dystrybucyjnej (...) S.A. instalacji odbiorczej podmiotu przyłączanego, zakwalifikowanego do IV grupy przyłączeniowej, o mocy przyłączeniowej 105,00 kW, zgodnie z warunkami przyłączenia nr (...) z dnia 06-07-2011, stanowiącymi załącznik nr 1 do umowy.

Podmiot przyłączany określił planowaną ilość pobieranej energii elektrycznej w wysokości 92.000 MWh rocznie.

Strony ustaliły miejsce dostarczania energii elektrycznej: zaciski prądowe transformatora po stronie nN, w stacji nr (...), na odejściu w kierunku instalacji odbiorczej. Miejsce dostarczania energii elektrycznej stanowiło jednocześnie miejsce rozgraniczenia własności sieci dystrybucyjnej (...) S.A. i instalacji podmiotu przyłączanego. Układ pomiarowo - rozliczeniowy miał być zainstalowany w złączu pomiarowym na zewnątrz obiektu, w miejscu dostępnym dla pracowników energetyki. Strony ustaliły termin przyłączenia **do dnia 30.10.2011 r.**

W przedmiotowej umowie (...) S.A. zobowiązał się do: wystawienia faktury opłaty za przyłączenie, podania napięcia do miejsca dostarczania energii elektrycznej i zakupu i zainstalowania układu pomiarowo - rozliczeniowego.

Natomiast podmiot przyłączany zobowiązał się do :

- zrealizowania własnym kosztem i staraniem zadań określonych w warunkach przyłączenia od miejsca dostarczania energii elektrycznej, zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami, w terminie do dnia przyłączenia,
- niezwłocznego powiadomienia (...) S.A. o wszelkich zmianach dotyczących tytułu prawnego do obiektu będącego przedmiotem przyłączenia,
- zgłoszenia do dnia przyłączenia gotowości do wykonania przyłączenia. Do zgłoszenia należało dołączyć oświadczenie o wykonaniu instalacji odbiorczej zgodnie z obowiązującymi przepisami, podpisane przez wykonawcę instalacji i podmiot przyłączany,
- zawarcia umowy obejmującej swoim zakresem świadczenie usługi dystrybucji i sprzedaży energii elektrycznej (umowy kompleksowej) albo umowy o świadczenie usługi dystrybucji energii elektrycznej oraz umowy sprzedaży energii elektrycznej, najpóźniej w terminie 14 dni od daty określonej w § 1 ust. 5 (dowód: umowa o przyłączenie do sieci dystrybucyjnej z 10.08.2011 k. 127-129).

Powód zaczął wykonywać prace na terenie inwestycji w dniu 15 lipca 2011r. Pozwolenie na budowę zostało wydane na 7 dni przed umownym terminem zakończenia inwestycji. **Dziennik budowy** został wydany w dniu 9 września 2011r. - na siedem dni przed umownym terminem zakończenia budowy. W dzienniku nie ma wpisanego inspektora nadzoru robót elektrycznych, nie ma też wpisanego kierownika robót elektrycznych. Ze strony inwestora -pozwanego nikt nie ustosunkowywał się do zapisów w dzienniku budowy kierownika budowy. W dniu 24 września 2011r. kierownik budowy wpisał zakończenie prac i zgłosił je do odbioru. Do tego zapisu inspektor T. F. (1) ustosunkował się dopiero w dniu 31 października 2011r. Nie ma w dzienniku budowy żadnych zapisów o wstrzymaniu prac z powodu źle wykonanego przyłącza energetycznego. W dzienniku nie ma zapisów o odbiorach robót zanikowych, ani też o powołaniu komisji odbiorowej (dowód: opinia biegłego k. 287,286, 288 załączonych akt sprawy III Co 73/12 Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, opinia ustna k. 485-487 czas 00:59:05-01:41:56) .

Pozwany dopiero w dniu 25 listopada 2011 roku podpisał dodatkową umowę nr (...) na zasilanie rezerwowe na bazie nowo uzyskanych warunków nr (...) **z dnia 8 listopada 2011 roku**. Na bazie nowo uzyskanych warunków i nowej umowy nie zlecił powodowi żadnych dodatkowych prac. Powód zadeklarował wykonanie prac dodatkowych zgodnie z nową umową po kosztach własnych bez marży. Pozwany na te propozycje nie odpowiadał , podobnie nie wyrażał zgody na aneksowanie terminu zakończenia inwestycji , mimo że miał opóźnienia w załatwianiu pozwoleń na przyłącze energetyczne (dowód: faktura ZE w Ł. z dnia 2.12.2011 r. , pismo autora (...) Sp. z o.o. z dnia 1 grudnia 2011 roku k. 156-157, umowa z ZE z dnia 25.11.2011 roku nr (...) k. 193-192 i warunki przyłączenia nr (...) z dnia 8.11.2011 roku k. 193 zeznania powoda k. 489 czas 02:00:04, 02:02:48 akt).

W sierpniu 2011r. został opracowany przez (...). (...) Spółka jawna- projektanta inż. W. G. i asystenta projektanta W. O. **projekt wykonawczy - część II dedykowana sieć elektryczna dla sieci komputerowej** (dowód: projekt wykonawczy k. 102-120 akt).

W projekcie wykonawczym w części „Zasilanie w energię elektryczną” -5.1. Rozdzielnia RG1= zapisano, że projektuje się nową rozdzielną elektryczną RG1 (przyścienną) zlokalizowaną obok istniejącej rozdzielni RG w pomieszczeniu 1.7 na poziomie parteru. Należy zastosować wyłącznik główny prądu FR 63A, natomiast dla zasilania poszczególnych obwodów zastosować, wyłączniki nadmiarowo-prądowe oraz wyłączniki różnicowo-prądowe z członem nadprądowym o prądzie różnicowym 0,03 A.

Zasilanie rozdzielni RG1 z RG zrealizować należy za pomocą kabla YKY 5x16mm^{((2))}. Widok rozdzielni RG1 przedstawia rysunek: E-03 Widok rozdzielni RG1, schemat rozdzielni RG1 przedstawiał rysunek: E-04 Schemat rozdzielni RG1.

W części projektu pt. „Rozdzielnia komputerowa TK” zapisano, że projektuje się rozbudowę istniejącej rozdzielni komputerowej TK zlokalizowanej w pomieszczeniu numer 1.7 na poziomie parteru. Jest to rozdzielnica przyścienna firmy (...) (położona obok rozdzielni głównej RG). Elementy wyposażenia rozdzielnic pokazano na rysunku widoku rozdzielnic TK. Dla zasilania nowo projektowanych obwodów miano zastosować wyłączniki różnicowo-prądowe z członem nadprądowym o prądzie różnicowym 0,03A.

W rozdziale 5.4 pt „Zasilanie awaryjne instalacji odbiorczej gniazd wtykowych” wskazano, że dla zabezpieczenia instalacji gniazd wtykowych DATA ***projektuje się akumulatorowe (...) o mocy 60 kVA***, które spełnia warunki podtrzymania napięcia istniejących oraz przewidzianego wzrostu mocy o dodatkowe obwody z gniazdami dotykowymi. Dla zasilania awaryjnego gniazd ogólnych zaprojektowano agregat prądotwórczy uruchamiany automatycznie w momencie zaniku prądu dłuższym niż 1 minuta. Agregat miał posiadać źródło zasilania oraz przy maksymalnym obciążeniu ma podtrzymać zasilanie minimalnie przez okres 4 godzin bez dodatkowego uzupełniania zbiornika paliwa. Agregat miał posiadać także funkcję autotestowania wraz z raportowaniem stanu zużycia i pracy urządzenia (dowód: projekt wykonawczy k. 102-120 akt).

Projekt ten został odebrany przez zamawiającego protokołem odbioru częściowego z dnia 22 grudnia 2011 roku jako prawidłowy i jako taki jest przywołany w protokole odbioru końcowego w pkt 1. poz. a. W protokole końcowym nie ma żadnych zastrzeżeń do (...) (dowód: protokół odbioru częściowego z dnia 22 grudnia 2011r. k. 121 akt, protokół odbioru końcowego k. 22-26, 77-81 akt).

W dniu 21 października 2011r. strony podpisały protokół zdawczo-odbiorczy przekazania przez powoda przedstawicielowi (...) w Ł. urzędzeń - zgodnie z zawartą umową (dowód: protokół zdawczo- odbiorczy k. 75-76 akt).

W dniu **28 października 2011 r.** odbyła się jedenasta narada koordynacyjna, podczas której prezes firmy (...) Sp. z o.o. zapytany o termin zakończenia inwestycji nie był w stanie określić jednoznacznie ostatecznego terminu wskazując, że problem tkwi w odtwarzaniu dokumentacji, która nie istniała dla obiektu (...)/ (...) oraz ze względu na przedłużające się uzgodnienia realizowane przez (...) dot. opinii na temat projektu przyłącza energetycznego.

Inspektor nadzoru wykazał błędy w przekazanej 24 października 2011r. niepełnej dokumentacji dot. energetyki w części poświęconej systemowi gwarantowanego zasilania. Według inspektora, system przygotowany był z uwzględnieniem tylko jednego (...)(...) połączonego z agregatem prądotwórczym, a w PFU/ SIWZ istnieje zapis wskazujący na system, który musi zostać zbudowany w oparciu o zasilanie dwustronne wraz z agregatem w celu stworzenia prawidłowo funkcjonującego systemu gwarantowanego zasilania.

Dodatkowo inspektor wskazał na brak stworzenia przyłącza do podzespołów spalinowo - elektrycznych (przewoźnych, przenośnych) jako dodatkowego źródła zasilania w energię- wymaganych w PFU/SIWZ w części poświęconej systemowi zasilania gwarantowanego (dowód: protokół z narady koordynacyjnej z 28.10.2011 r. k. 161-163 akt).

W dniu 31 października 2011r. Miejski Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Ł. wydał opinię nr (...) uzgodnienia dokumentacji projektowej lokalizacji obiektu w postaci przyłącza kablowego eNN. Projekt swoim zakresem obejmował: złącze kablowo pomiarowe (...), linię kablową 1 KV zasilającą – (...) 4x240mm² wyprowadzoną ze stacji transformatorowej , wewnętrzną linię zasilającą – kablem 1 kV – 8x(...) od w/w projektowanego złącza kablowego (...) do rozdzielnic głównej RG obiektu (...).

Głównym źródłem zasilania dla obiektu (...) była stacja transformatorowo-rozdzielcza 15/0 , 4 kV nr (...) zlokalizowana przy ul. (...). Miejscem dostarczeni energii elektrycznej stanowiącym jednocześnie miejsce rozgraniczenia własności sieci dystrybucyjnej (...) SA i instalacji podmiotu przyłączanego były zaciski prądowe transformatora po stornie nn w stacji (...) nr (...) na odejściu w kierunku instalacji odbiorczej (dowód: opinia nr (...) uzgodnienia dokumentacji projektowej z 31.10.2011 k. 134-154)

Zastrzeżenia pozwanego do przyłącza pojawiły się dopiero **po 2 listopada 2011 roku**. Prace wykonywane przez powoda były już w końcowej fazie. Pozwany dopiero w tym czasie zorientował się, że uzyskał od ZE warunki na zasilanie jednostronne i takie przedstawił powodowi wraz z umową, którą podpisał z ZE (dowód: zeznania M. K. (1) k. 310v akt, zeznania powoda k. 489, czas 01:59:26).

W dniu 2 listopada 2011 r. miała miejsce dwunasta narada koordynacyjna. W dniu 2 listopada 2011 roku inspektor nadzoru J. B. podniósł zastrzeżenia co do projektu. Inspektor nadzoru w zakresie branży elektrycznej został zatrudniony przez pozwanego w procesie inwestycyjnym dopiero w tym okresie (dowód: protokół z narady koordynacyjnej z 2.11.2011 r. k. 164-165 akt, zeznania M. K. (1) k. 310v akt).

W trakcie narady ustalono, że Wydział Techniczny (...) w Ł. uzgodni z (...) postępowanie w sprawie wydania przez (...) w Ł. warunków przyłączeniowych dla (...) bez uwzględnienia zasilania rezerwowego, pomimo wniosku inwestora z dnia 18 maja 2011 r. uwzględniającego w zapotrzebowaniu na moc i energię zarówno zasilanie podstawowe, jak i awaryjne.

W związku ze stanowiskiem inspektora nadzoru w specjalizacji energetycznej dotyczącego rozbieżności w sprawie wykonania systemu zasilania gwarantowanego (...), bryg. M. K. (1) - Z-ca (...) Komendanta Wojewódzkiego stwierdził, że w tej sprawie inwestor zwróci się z prośbą do Dyrektora (...) MSWiA w W. o udzielenie informacji w kwestii, czy przedstawiony w załączeniu schemat zasilania energetycznego (...) spełni wymogi systemu zasilania gwarantowanego dla tego typu obiektów.

Prezes firmy (...) z o.o. celem niegenerowania kolejnych opóźnień przy realizacji inwestycji zaproponował kontynuowanie prac budowlanych związanych z wykonaniem przyłącza energetycznego w obecnie zaprojektowanym stanie (podłączenie przyłącza tylko do jednego (...) zasilanie podstawowe zgodne z przyznanymi warunkami), natomiast podłączenie do drugiego (...) (zasilanie rezerwowe) uznał za możliwe do zrealizowania w terminie późniejszym po uzyskaniu przez inwestora nowych warunków przyłączeniowych i odpowiedniej modyfikacji projektu przyłącza.

Ponadto poinformował, że wykop pod kabel do zasilania (...) został już zakończony, kończą się prace przy przyciskach, prawdopodobnie następnego dnia zostanie rozpoczęte układanie kabla w wykopie, przyłącze do zespołów spalinowo-elektrycznych przewoźnych lub przenośnych w budynku (...) zostanie zrealizowane.

Inspektor nadzoru dokonał wpisów w dzienniku budowy dotyczących wykonania prac wyznaczonych do I części odbioru częściowego. Dziennik został przekazany wykonawcy celem zapoznania kierownika budowy z wpisami dokonanymi przez inspektora nadzoru.

Z-ca Naczelnik Wydziału (...) w Ł. wniósł uwagi do dokumentacji projektowo-kosztowej przedstawionej przez wykonawcę. W związku z powyższym, Wydział Techniczny (...) w Ł. miał wystosować do wykonawcy pismo, w którym miało zostać

szczegółowo określone co należy jeszcze uzupełnić w złożonej dokumentacji celem umożliwienia przystąpienia inwestora do odbiorów częściowych (dowód: protokół z narady koordynacyjnej z 2.11.2011 r. k. 164-165 akt, zeznania M. K. (1) k. 310v akt).

W okresie od lipca 2001r. do listopada 2011r. nie było między stronami rozmów na temat uzyskanych warunków przyłączenia (dowód: zeznania przedstawiciela pozwanego M. K. (1) k. 491 czas 02:28:53, 02:21:13).

W dniu **25 listopada 2011 r.** pomiędzy pozwanym a (...) S.A. została zawarta umowa o przyłączenie do sieci dystrybucyjnej Wojewódzkiego Centrum (...) – zasilanie rezerwowe.

Przedmiotem umowy było przyłączenie do sieci dystrybucyjnej (...) S.A. instalacji odbiorczej podmiotu przyłączanego, zakwalifikowanego do IV grupy przyłączeniowej, o mocy przyłączeniowej 105,00 kW, zgodnie z warunkami przyłączenia nr (...) z dnia 08-11-2011, stanowiącymi załącznik nr 1 do umowy. Podmiot przyłączany określił planowaną ilość pobieranej energii elektrycznej w wysokości 92,000 MW.h rocznie. Strony ustaliły miejsce dostarczania energii elektrycznej: zaciski prądowe transformatora po stronie nN, w stacji nr (...), na odejściu w kierunku instalacji odbiorczej. Miejsce dostarczania energii elektrycznej stanowiło jednocześnie miejsce rozgraniczenia własności sieci dystrybucyjnej (...) S.A. i instalacji podmiotu przyłączanego. Układ pomiarowo - rozliczeniowy miał być zainstalowany w złączu pomiarowym na zewnątrz obiektu, w miejscu dostępnym dla pracowników energetyki. Strony ustaliły termin przyłączenia **do dnia 20.12.2011r.** (dowód: umowa o przyłączenie do sieci dystrybucyjnej z 25.11.2011 r. k. 190-192, warunki przyłączenia z 8.11.2011 r. k. 193 akt, zeznania świadka A. K. k. 483-484 czas 00:32:00).

W odpowiedzi na pismo strony powodowej o uszczegółowienie zapisu w programie funkcjonalno- użytkowym obejmującym zadanie pt. „Prace budowlane i adaptacyjne pomieszczeń przeznaczonych na Wojewódzkie Centrum (...) w Ł. oraz zakup niezbędnego wyposażenia na potrzeby funkcjonowania (...)” dla (...) w Ł., rozdział 4 „Wymagania technologiczne”, podpunkt „System zasilania gwarantowanego”, a w szczególności zapisu, cyt.: „System powinien być zbudowany z następujących elementów: 1) zasilania dwustronnego z sieci energetycznej - zasilania z dwóch niezależnych punktów zasilających,(...)” ,

w piśmie z dnia **1 grudnia 2011 r.** (...) Sp. z o.o. w Ł. wyjaśniła, że zasilanie dwustronne z sieci energetycznej - to zasilanie realizowane z dwóch niezależnych (...) (głównych punktów zasilających) doprowadzonych do rozdzielni głównej obiektu (rozp. Min. Łączności z 21 kwietnia 1995r. §3 pkt. 3; (...) str. 39 pkt.1).

W przypadku połączonych obiektów (...)/ (...) rozdzielnią główną jest rozdzielnia znajdująca się w budynku stacji transformatorowej należącej do KWP.

Zadaniem wykonawcy w trakcie realizacji obiektu (...) winno być zaprojektowanie i wykonanie przyłącza zapasowego [str.6 pkt g (...)] i ułożenie przewodów elektrycznych [str. 6 pkt e (...)] do budynku (...). Przy projektowaniu należy pamiętać jednak, że w przyszłości obiekty (...) i (...) zostaną połączone w związku z tym należy przewidzieć możliwość podłączenia obiektu (...) do projektowanego przyłącza.

Obiekt (...) wyposażony jest w przyłącze energetyczne, o czym informuje (...) [str. 25 pkt 1.6 (...)]. Integracja obiektów (...) i (...) spowoduje uzyskanie dwustronnego zasilania. W związku z tym, wszelkie instalacje wewnętrzne obiektu (...), a w szczególności, elektryczne powinny wykorzystywać istniejące pomieszczenia rozdzielni elektrycznej, serwerowni i pomieszczenia (...) znajdujące się na powierzchni (...).

Długość przyłącza energetycznego - określona była na około 500, mb [str.6 pkt. e PFU]. Moc wyjściowa zapasowych urządzeń zasilania (...) powinna być dobrana z uwzględnieniem wszystkich urządzeń wymagających rezerwowania (głównie serwerów i stacji dyspozytorskich) oraz dodatkowo instalacji klimatyzacji w pomieszczeniu (...) na powierzchni (...).

Wyjaśniono również, że w sytuacji zaistnienia krótkotrwałych awarii zasilania system (...)/ (...) ma być podtrzymywany przez akumulatorowe urządzenia (...). Moc wyjściowa zapasowych źródeł zasilania powinna być zaprojektowana tak, by pokryć czas awarii 15 minut przy pełnym obciążeniu serwerów i stacji dyspozytorskich. W trakcie tworzenia koncepcji i PFU dla (...) w Ł., przy uwzględnieniu zapotrzebowania na moc obiektu (...)/ (...), moc omawianego (...) była uzgodniona na około 40 kW.

Moc wyjściowa zapasowych urządzeń zasilania agregatu - w przypadku awarii o dłuższym okresie czasu w dostawie prądu, zostanie uruchomione zasilanie awaryjne (agregat). Agregat ma być uruchamiany automatycznie. Powinien posiadać własne źródło prądu, przy maksymalnym obciążeniu ma podtrzymywać zasilanie minimalnie przez okres 4 godz. bez dodatkowego uzupełniania zbiornika paliwa. Agregat należy podłączyć do projektowanego przyłącza poprzez

automatyczny układ (...). W trakcie tworzenia koncepcji i PFU dla (...) w Ł., przy uwzględnieniu zapotrzebowania na moc obiektu (...), moc omawianego agregatu była uzgodniona na około 60 kW (dowód: pismo z firmy (...) Sp. z o.o. do powoda k. 156-157 akt, zeznania świadka T. Z. k. 430 czas 00:56:56).

W listopadzie 2011r. po uzyskaniu warunków drugiego przyłącza powód zaproponował pozwanemu wykonanie tych prac bez marży, po kosztach. Pozwany jednak nie zawarł aneksu do umowy i nie zlecił tych prac (dowód: zeznania prezesa powodowej spółki (...) k. 489 czas 02:00:56).

Zapoznając się z dokumentacją powykonawczą strony powodowej w ramach nadzoru inwestorskiego, inspektor T. F. (2) stwierdził, że w zakresie instalacji elektrycznej brak jest schematu blokowego układu zasilania, połączenia między rozdzielnicami, (...)em itd.,

-w dokumentacji powykonawczej brak typu oraz parametrów (...) moc, czas itd (np. załącznik z karty katalogowej),

- w dokumentacji pomiarowej należy powoływać się na normy obowiązujące tj. PN- (...) -6-2008,

-brak pomiarów (...)ów,

-brak deklaracji zgodności na materiały,

-rozdzielnie RG1 i TK1 -system kontroli dostępu -puszki podłogowe -osprzęt instalacyjny - (...),

-oprawy oświetleniowe,

-oprawy oświetleniowe z modulem AW (certyfikat (...)),

-kotyta siatkowe. Swoje uwagi skierował do (...) w piśmie z dnia 1 grudnia 2011r. (dowód: pismo z dnia 1 grudnia 2011r. k. 284 akt).

W dniu 16 stycznia 2012r. został sporządzony **protokół odbioru końcowego** zadania inwestycyjnego „Roboty budowlane i adaptacyjne pomieszczeń przeznaczonych na Wojewódzkie Centrum (...) w Ł. oraz zakup niezbędnego wyposażenia na potrzeby funkcjonowania (...)”

Wykonawca był reprezentowany przez Prezes (...) Sp. z o.o. J. S. i Kierownik Projektu (...) Sp. z o.o. M. G.. Z ramienia inwestora (...) w Ł. byli :

-Z. Ł. - przewodniczący komisji odbiorowej,

-S. n. - członek komisji odbiorowej,

-M. K. (2) - członek komisji odbiorowej,

-T. F. (2) - inspektor nadzoru,

-J. B.- inspektor nadzoru (energetyka)- (dowód: protokół odbioru końcowego k. 22-26 akt).

Podczas czynności odbiorowych ustalono, że następujące prace wymienione w harmonogramie rzeczowo-finansowym zostały odebrane podczas wcześniejszych odbiorów częściowych:

- wykonanie projektu budowlanego,

-roboty rozbiórkowe,

- roboty murarskie,

- roboty betonowe,
- roboty izolacyjne,
- stolarka okienna i drzwiowa,
- roboty wykończeniowe,
- roboty zewnętrzne,
- montaż instalacji wentylacyjnej,
- montaż instalacji klimatyzacyjnej,
- montaż instalacji wodno-kanalizacyjnej,
- wyposażenie (meble biurowe, kuchenne),
- sprzęt komputerowy (dowód: protokoły odbiorów częściowych k. 56 -74 akt).

Odbiorowi w dniu 16 stycznia 2012 r. podlegały nw. prace wymienione w harmonogramie rzeczowo-finansowym:

a) montaż instalacji elektrycznej, C., KD,

W uwagach i nieprawidłowościach zapisano - brak zamontowania pojedynczego przeciwpożarowego wyłącznika prądu, niekompletna dokumentacja powykonawcza,

b) projekt przyłącza energetycznego,

W uwagi i nieprawidłowościach zapisano - projekt opracowany niezgodnie z SIWZ (brak uwzględnienia dwustronnego zasilania),

c) przyłącze energetyczne,

W uwagi i nieprawidłowościach zapisano - przyłącze wykonane niezgodnie z SIWZ (brak uwzględnienia dwustronnego zasilania),

d) agregat/ (...),

W uwagi i nieprawidłowościach zapisano - dobór agregatu jest policzony na zasilanie obwodów rozdzielnic TK i TK1 w pkt. 9.4. dokumentacji powykonawczej, warunek będzie spełniony po zainstalowaniu baterii kondensatorów 35,0 kVAr, instalacja wewnętrzna przystosowana jest do rezerwowania 100% mocy obiektu, nie przewidziano automatycznych układów zrzutu mocy.

Podczas czynności odbiorowych wykonawca przedstawił i przekazał inwestorowi:

-oświadczenie projektanta instalacji elektrycznej w sprawie zastosowania dwóch przeciwpożarowych wyłączników prądu, które stanowiło załącznik do protokołu,

-obliczenia dot. doboru agregatu w wersji elektronicznej - bez podpisu projektanta,

-protokół rozruchu agregatu z dnia 9 grudnia 2011 r.,

-dokumentację powykonawczą przyłącza energetycznego wraz z geodezyjną mapą inwentaryzacyjną ułożenia kabla (dokumentację przekazano inspektorowi nadzoru do zapoznania).

(...) Komendant Wojewódzki (...) w Ł. wyznaczył termin usunięcia usterek i nieprawidłowości wymienionych w protokole.

Wykonawca-powód w ramach swojego stanowiska zgodził się z zapisem dotyczącym punktu pierwszego protokołu odbioru końcowego. Natomiast nie zgodził się z zapisami dotyczącymi punktu drugiego protokołu odbioru końcowego. Odnośnie pozycji:

- „a)” stwierdził prawidłowe wykonanie instalacji elektrycznej, C., KD zgodnie z projektem i przekazaną dokumentacją powykonawczą. Zamontowany pożarowy wyłącznik prądu został wykonany zgodnie z projektem i przekazaną dokumentacją powykonawczą. Stanowisko zamawiającego/inwestora dotyczące dokumentacji powykonawczej nie precyzuje co znaczy niekompletna dokumentacja powykonawcza. W związku z tym niemożliwe jest uzupełnienie dokumentacji.

- „b)” wykonawca stwierdził, że projekt przyłącza energetycznego wykonany został zgodnie z umową nr (...) i przekazanymi przez zamawiającego/inwestora warunkami przyłączeniowymi nr (...) z dnia 06.07.2011r i umową przyłączeniową nr (...) dnia 10.08.2011r. **Wykonanie projektu przyłącza energetycznego w oparciu o przekazane i wyżej wymienione dokumenty jako zasilanie dwustronne było i jest niemożliwe, gdyż przekazane przez zamawiającego/inwestora dokumenty nie przewidują takiej możliwości.**

- „c)” wykonawca stwierdził, że przyłączy energetyczne zostało wykonane zgodnie z umową nr (...) i przekazanymi przez zamawiającego/inwestora warunkami przyłączeniowymi nr (...) z dnia 06.07.2011r i umową przyłączeniową nr (...) z dnia 10.08.2011r i wykonanym na podstawie tych dokumentów projektem przyłącza energetycznego. Wykonane przyłączy energetyczne zostało podłączone do sieci energetycznej (...) dystrybucja SA. Wykonawca podkreślił w protokole, że do dnia 16.01.2012r. nie została podpisana umowa na dostawę energii elektrycznej przez zamawiającego/inwestora, w związku z tymi nie możliwe jest zainstalowanie licznika energii elektrycznej.

- „d)” wykonawca podał, że agregat prądotwórczy został dobrany zgodnie z umową nr (...) i zamówiony jako agregat zewnętrzny, gdyż ustawiony miał być przy budynku (...). **Zmiana posadowienia agregatu i umieszczenie urządzenia w pomieszczeniu agregatorni nastąpiła na prośbę zamawiającego/inwestora.** Agregat został sprawdzony i uruchomiony, protokół z rozruchu agregatu przekazany został zamawiającemu/inwestorowi. (...) został dobrany zgodnie z umową nr (...) i zainstalowany w pomieszczeniu znajdującym się na powierzchni (...) oraz podłączony do istniejącej instalacji elektrycznej (...). (...) został sprawdzony i uruchomiony, protokół z rozruchu (...) przekazany został zamawiającemu/inwestorowi.

W związku z powyższym, wykonawca-powód stwierdził, zadanie inwestycyjne pt. „ Roboty budowlane i adaptacyjne pomieszczeń przeznaczonych na Wojewódzkie Centrum (...) w Ł. oraz zakup niezbędnego wyposażenia na potrzeby funkcjonowania (...) zostało wykonane poprawnie i zgodnie z umową nr (...). Obie strony podpisały protokół.

Protokół zakończono zapisem „w związku z powyższym stwierdza się co następuje: zadanie inwestycyjne pod tytułem roboty adaptacyjne i budowlane pomieszczeń przeznaczonych na Wojewódzkie Centrum (...) w Ł. oraz zakup niezbędnego wyposażenia na potrzeby funkcjonowania (...) zostały wykonane poprawnie i zgodnie z umowa numer (...). Na tym protokół zakończono i podpisano w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach po jednym dla każdej ze stron”.

(dowód: protokół odbioru końcowego k. 22-26, 77-81 akt).

W dniu 16 stycznia 2012r. powód wystawił fakturę VAT nr (...)

na kwotę 641.691 zł z terminem płatności do 15 lutego 2012 r. tytułem wynagrodzenia za wykonanie zadania inwestycyjnego pt. „Roboty budowlane i adaptacyjne pomieszczeń przeznaczonych na Wojewódzkie Centrum (...) w Ł. oraz zakup niezbędnego wyposażenia na potrzeby funkcjonowania (...) (dowód: faktura VAT k. 27 akt).

W dniu 20 stycznia 2012r. pozwany zwrócił powodowi fakturę VAT nr (...)r. z dnia 16 stycznia 2012r. z uwagi na niewykonanie przez powoda zadania inwestycyjnego (dowód: pismo pozwanego z dnia 20 stycznia 2012r. k. 89 akt).

W dniu 6 lutego 2012r. pozwany zawiadomił powoda, że jako zamawiający stosownie do zapisów § 4 pkt 3 umowy z dnia 30 czerwca 2011r. nr WL-2370/3/11 nie mógł dokonać odbioru końcowego funkcjonowania (...)” w dniu 16 2012r. z uwagi na usterki, które zostały wymienione w protokóle odbioru końcowego. Zamawiający stwierdził, że zamówienie nie odpowiada warunkom opisanym zarówno w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, jak i programie funkcjonalno- użytkowym. W związku z zaistniałymi wadami zamówienia, zamawiający, pod rygorem odstąpienia od umowy, wezwał do przystąpienia do prac mających na celu usunięcie usterek w ciągu 7 dni od dnia otrzymania niniejszego pisma. Przed przystąpieniem do wykonywania robót zażądał przedstawienia zamawiającemu harmonogramu prac i robót i przeprowadzania ich zgodnie z harmonogramem. Pozwany wyznaczył termin zakończenia wszystkich prac i zgłoszenia inwestycji do odbioru końcowego do dnia 05 kwietnia 2012 r. Wskazał, że poprawne wykonanie prac zgodnie z PFU i SIWZ wymaga wykonania m.in. następujących czynności:

-dokumentacji zasilania dwustronnego wraz z doborem agregatu, uzgodnieniem pomiaru rezerwowego zasilania, uzgodnieniem miejsca posadowienia agregatu w (...), oraz skoordynowana z dokumentacją instalacji wewnętrznych (to jest na co agregat pracuje) jeżeli na obwody gwarantowane, to należy uwzględnić moc na klimatyzację w pomieszczeniach 3 ups i serwerów i zaprojektować układ automatycznego zrzutu mocy obwodów niegwarantowanych; jeżeli ma rezerwować 100 % mocy to zrzut jest niepotrzebny, natomiast musi mieć odpowiednio większą moc, którą dobiera projektant,

-wykonania zasilania rezerwowego z sieci elektroenergetycznej wraz z automatycznym układem przełączającym nr 1;

-wykonania fundamentu agregatu w pobliżu budynku (...),

-montażu agregatu na fundamencie wraz z automatycznym układem przełączającym nr 2 (agregat zgodny z zapisami punktu „System zasilania gwarantowanego” w PFU),

-wykonania układów automatycznych zrzutów mocy obwodów nierezzerwowanych (w przypadku nierezzerwowania 100 % mocy obiektu (...)/ (...)),

-próby i uruchomienia. Po ustaniu awarii zasilania układ miał samoczynnie powracać do stanu normalnej pracy.

Jednocześnie działając w oparciu § 5 pkt 3d pozwany wskazał, że zamawiający nie ma podstaw do rozliczenia zamówienia, które nastąpi po usunięciu usterek.

W przypadku nieprzystąpienia w terminie 7 dni usunięcia usterek lub też przystąpienia do prac, ale ich wykonywania niezgodnie z przedstawionym harmonogramem, zamawiający miał podjąć czynności zmierzające do odstąpienia umowy, oraz obciążenia wykonawcy karami umownymi (dowód: wezwanie do usunięcia usterek k. 85-86 akt).

Pismem z dnia 5 kwietnia 2012r. pozwany działając na podstawie art. 491 § 1 k.c., złożył powodowi oświadczenie o odstąpieniu od umowy zawartej w dniu 30 czerwca 2012 r. umowy nr (...) na realizację zadania inwestycyjnego pn. „Roboty budowlane i adaptacyjne pomieszczeń przeznaczonych na inewódzkie Centrum Powiadamiania Ratunkowego w Ł. oraz zakup niezbędnego wyposażenia na potrzeby funkcjonowania (...)”

Pozwany wskazał, że powód w umówionym terminie do dnia 16 września 2012 r. nie wykonał wszystkich prac. Zakres wad i usterek został wymieniony w protokole odbioru końcowego z dnia 16 stycznia 2012r. oraz w wezwaniu do usunięcia wad i usterek z dnia 6 lutego 2012 r. W wezwaniu do usunięcia wad i usterek zamówienia doręczonym powodowi w dniu 2 marca 2012 r. został określony 7 dniowy termin przystąpienia do prac budowlanych, mających na celu usunięcie usterek, pod rygorem odstąpienia od umowy. Zamawiający wyznaczył ostateczny termin wykonania robót **do dnia 5 kwietnia 2012r.** Wykonawca nie przystąpił do prac mających na celu usunięcie wad i usterek

zamówienia, ani w wyznaczonym terminie nie wykonał koniecznych robót budowlanych związku z czym, w ocenie pozwanego, zaistniały przesłanki, o których mowa w art. 491 § 1 k.c. do odstąpienia od umowy.

Jednocześnie na dzień 16 kwietnia 2012 r. pozwany wyznaczył termin protokolarnego przekazania terenu budowy (dowód: pismo z dnia 5 kwietnia 2012r. k. 82 akt).

W dniu 15 maja 2012r. pozwany odmówił zapłaty kwoty z faktury VAT nr (...)r. z dnia 16 stycznia 2012r. z uwagi na niewykonanie przez powoda zadania inwestycyjnego (dowód: pismo pozwanego z dnia 15 maja 2012r. k. 88 akt).

Analiza przedłożonych przez strony dokumentów prowadzi do wniosku, że umowa zawarta pomiędzy stronami w § 1 punkt 1 przewidywała budowę linii kablowej (nie wspomina o dwustronnym zasilaniu) zasilającej (...) wraz z agregatem prądotwórczym na potrzeby funkcjonowania (...). W dokumencie tym nie ma mowy o dwóch przyłączach. O drugim zasilaniu (zapasowym) jest dopiero mowa w programie funkcjonalno –użytkowym.

W dacie zawarcia umowy nie było jeszcze warunków przyłączeniowych, pojawiły się w dniu 6 lipca 2011 r. i nie przewidywały zasilania rezerwowego.

Umowa zawarta pomiędzy stronami w dniu 30 czerwca 2011 r. podawała tylko całkowitą wartość wszystkich robót i nie wydzielała kwoty na przyłącze energetyczne. Rzeczywiste koszty wykonania przyłącza kablowego wyniosły około 226.220,63 zł, a koszty wykonania projektu przyłącza – około 6.154 zł.

Program funkcjonalno -użytkowy przewidywał „przygotowanie przyłącza energetycznego (położenie przewodów elektrycznych ze stacji transformatorowej do obiektu, odległość około 500m)”. W tym samym dokumencie w punkcie 3.1 (1.6) jest napisane, że „do wykorzystania jest istniejące przyłącze wodne, kanalizacyjne, kanalizacji deszczowej i energetyczne”. Dalej dokument ten wyspecyfikował:

System zasilania gwarantowanego powinien być zbudowany z następujących elementów:

- zasilania dwustronnego z sieci energetycznej – zasilanie z dwóch niezależnych punktów zasilających,

-- zasilaczy (...) wyposażonych w układy samoczynnego załączania obwodów elektrycznych (pojemność baterii akumulatorów dobrana z uwzględnieniem bilansu mocy),

- agregatu prądotwórczego, stałego lub ruchomego, zapewniającego ciągłość dostaw energii nawet podczas długotrwałych zaników zasilania elektrycznego z sieci energetycznej z zapasem paliwa na 24 godzinna pracę z możliwością jego tankowania podczas pracy,

-- przyłącza do zespołów spalinowo - elektrycznych przewoźnych, przenośnych.

Jak wynika z powyższego, program funkcjonalno-użytkowy nie brzmiał jednoznacznie dla branży elektrycznej w temacie wykonania zasilania obiektu w energię elektryczną.

Zapis w poz. 1.2 PFU lit. G „instalacja zapasowa obiektu” to opis wymaganego stanu docelowego”. Lit g) dotyczy „technologii w obiekcie (...) i brzmi „instalacja zapasowego zasilania obiektu –podłączenie do głównej rozdzielni elektrycznej budynku”.

Zapis ten nie jest do końca zrozumiały i jednoznaczny. W sformułowaniu użyto terminologii nieelektrycznej i nie podano szczegółów. Być może autorowi opracowania chodziło o to, że do budynku ma być doprowadzone zasilanie rezerwowe.

Istotnym dla sprawy dokumentem jest wniosek z dnia 19 maja 2011 roku, w którym Komenda Wojewódzka (...) zwraca się do (...) o określenie warunków przyłączeniowych do parteru budynku przy ul. (...). Określona jest w nim moc zapotrzebowana 105kW dla zasilania podstawkowego i 105kW dla zasilania rezerwowego. Wniosek przewidywał

zatem dwa przyłącza (zasilania). Innym ważnym dokumentem są warunki przyłączenia nr (...). Dokument z dnia 6 lipca 2011 roku wydany przez (...) dla zasilania (...). Określa on parametry techniczne i sposób wykonania zasilania. Dokument nie przewiduje zasilania podstawowego i rezerwowego. Przewiduje jedną linię zasilającą. Wyprowadzenie linii kablowej ma się odbywać z zacisków prądowych transformatora po stronie nn ze stacji nr (...). Nie podano z zacisków, którego transformatora ma zostać wyprowadzona linia zasilająca (stacja ma 2 transformatory). Pomimo iż wystąpiono o dwa zasilania z nieznanymi powodami (...) wydała warunki tylko dla jednego przyłącza. (...) wydała też drugie warunki przyłączenia nr (...). Dokument z dnia 8 listopada 2011 roku wydany jest dla zasilania (...). Określa on parametry techniczne i sposób wykonania zasilania rezerwowego. Warunki są analogiczne jak te opisane w punkcie 2. Nie ma informacji, czy przyłącze energetyczne ma charakter rezerwowego zasilania w stosunku do przyłącza z poprzednich warunków. W obu przypadkach linie zasilające mają być podłączone do zacisków prądowych transformatora w tej samej stacji.

Projekt budowlany z października 2011 roku pt. „Budowa przyłącza kablowego nn-0,4kV zasilającego obiekt (...) w Ł. ul. (...)” przewidywał i zawierał:

- formalne zgody na wykonanie przyłącza energetycznego, nie powoływał się jednak na żadne pozwolenie na budowę;
- wykonany był w oparciu o jedne warunki przyłączeniowe nr (...), nie posiadał zasilania rezerwowego;
- projekt został przekazany w dniu 16 listopada 2011 roku (8 dni po

uzyskaniu drugich warunków przyłączeniowych) inwestorowi. Odebrał go Zastępca (...) Komendanta Wojewódzkiego (...) bryg. mgr inż. M. K. (1).

Jak wynika z przedstawionych powyżej dokumentów, nie było jednoznaczności jak ma wyglądać zasilanie obiektu w energię elektryczną.

Z technicznego punktu widzenia możliwe byłoby wykonanie zasilania rezerwowego obiektu (...) już na etapie realizowania umowy. Konieczne jednak było porozumienie stron w tym zakresie. W porozumieniu powinny być zawarte ustalenia co do przyjętej metody i co do ewentualnych kosztów.

Istnieje kilka sposobów rozwiązania problemu wykonania zasilania rezerwowego dla obiektu (...).

Wariant 1 – *najbardziej niezawodny* :

Zasilanie podstawowe powinno mieć źródło na zaciskach pierwszego z transformatorów (po stronie niskiego napięcia) i dochodzić do układu pomiarowego energii zasilania podstawowego.

Zasilanie rezerwowe powinno mieć źródło na zaciskach drugiego z transformatorów (po stronie niskiego napięcia) i dochodzić do układu pomiarowego energii zasilania rezerwowego.

Z obu układów pomiarowych zasilanie powinno dochodzić do układu (...). Zarówno oba układy pomiarowe, jak i układ samoczynnego załączania rezerwy nr 1 zainstalowane mogły by być na terenie budynku stacji, lub w pomieszczeniu generatora.

Z układu (...) do budynku (...) należałoby położyć dodatkowy kabel (równoległy z już położonym kablem) do okolic złącza ZK3 lub do budynku.

Z generatora do budynku należałoby położyć jeszcze jeden kabel sterujący o małym przekroju. Mógłby on być ułożony jednocześnie z dodatkowym kablem zasilającym. Już położony kabel należałoby podłączyć do istniejącego generatora i zostawić jego trasę bez zmian. W budynku (...) należałoby zainstalować drugi układ (...) do którego należałoby podpiąć oba kable (już istniejący i nowo położony). Wyjście z układu (...) stanowiłoby już podstawę do zasilania obu obiektów (... i (...)).

Powyżej przedstawiony układ byłby najbardziej niezawodny i nie naruszałby miejsca zainstalowania generatora. Dla jego wykonania należałoby zrealizować następujące inwestycje:

- nowy projekt i uzgodnienia formalno - prawne,
- ułożenie dodatkowego kabla zasilającego o długości około 600m,
- dołożenie jeszcze jednego układu (...) (samoczynne załączanie rezerwy),
- dołożenie drugiego układu pomiarowego,
- zasilenie rozdzielni RG.

Wariant 2 polegałby na przeniesieniu agregatu prądotwórczego w pobliże budynku (...). Dla wykonania tego zadania należałoby zrealizować następujące inwestycje:

- nowy projekt i uzgodnienia formalno - prawne,
- dołożenie jeszcze jednego układu (...) (samoczynne załączanie rezerwy),
- dołożenie drugiego układu pomiarowego,
- przeniesienie agregatu w inne miejsce w pobliże budynku (...),
- przeróbka istniejącego układu połączenia kabla zasilającego « Zasilenie rozdzielni RG.
- powyżej przedstawiony układ byłby tak samo niezawodny jak w wariantcie 1.

Wariant 3 polegałby na: pozostawieniu istniejącej linii kablowej i przerobieniu w rozdzielnicach obiektowych niektórych obwodów i doprowadzenie do tzw. „zrzutu mocy”. Dla wykonania tego zadania należałoby zrealizować następujące inwestycje:

- nowy projekt i uzgodnienia formalno - prawne,
- dołożenie jeszcze jednego układu (...) (samoczynne załączanie rezerwy) i - umieszczenie go w pomieszczeniu agregatu, lub wykonanie, lub wykonanie jednego układu (...) dla trzech linii zasilających i jednej odpływowej,
- dołożenie drugiego układu pomiarowego,
- przeróbka w istniejących rozdzielnicach,
- zasilenie rozdzielni RG.

Powyżej przedstawiony układ byłby nieco bardziej zawodny od wariantu 1 i 2, lecz nadal dopuszczalny. Słabym jego elementem byłaby awaria kabla zasilającego od stacji do obiektu. Naprawienie takiej awarii mogłoby trwać przy pełnej mobilizacji co najmniej 1 dzień.

Wariant 4: ponieważ ułożony kabel to 2xYAKY300mm (są to jakby dwie linie kablowe o przekroju 300mm² Al.), to można by jeden „ciąg” uznać za linię zasilania podstawowego, a drugi za rezerwowego. Wymagałoby to jednak skrupulatnych nowych wyliczeń (mogłoby się okazać, że jest to niewykonalne). W szacunkowym odczuciu można by jednak tak zrobić. Dla wykonania tego zadania należałoby zrealizować następujące inwestycje:

- nowy projekt i uzgodnienia formalno - prawne,
- dołożenie jeszcze jednego układu (...) (samoczynne załączanie rezerwy),

- dołożenie drugiego układu pomiarowego,
- przeróbka istniejącego układu połączenia kabla zasilającego,
- zasilenie rozdzielni RG.

Powyżej przedstawiony układ byłby tak samo niezawodny jak w wariancie 1. Możliwe jednak (małe prawdopodobieństwo), że po dokonaniu odpowiednich obliczeń nie spełniałby on warunków technicznych wymaganych dla takiego zasilania.

Wariant 5 byłby połączeniem wariantu 3 i 4. Stosując odpowiednie rozwiązania automatyki można doprowadzić do tego, że przy normalnym zasilaniu cały układ zasilany byłby kablem o pełnym przekroju ($2 \times 300\text{mm}^2$), a przy awarii jednego z „ciągów” zasilanie przejęłyby nie uszkodzone pozostałe żyły. Jednocześnie z tym następowałby „zrzut mocy”. Do czasu naprawienia uszkodzonej żyły kabla Centrum pracowałoby w sposób ciągły, lecz pod mniejszym obciążeniem. Dla wykonania tego zadania należałoby zrealizować następujące inwestycje:

- nowy projekt i uzgodnienia formalno - prawne,
- zamiast układu (...) wykonanie odpowiedniej szafy automatyki,
- dołożenie drugiego układu pomiarowego,
- przeróbka istniejącego układu połączenia kabla zasilającego,
- przeróbka w istniejących rozdzielnicach,
- zasilenie rozdzielni RG.

Powyżej przedstawiony układ byłby tak samo niezawodny jak w wariancie 1. Miałby jednak tę niedogodność, że przy awarii jakiegokolwiek z żył kabla, aż do czasu naprawy Centrum pracowałoby pod mniejszym obciążeniem (trzeba by zrezygnować z niektórych odbiorów).

Szacunkowe koszty wykonania zasilania rezerwowego w zależności od przyjętego rozwiązania kształtowałyby się na następującym poziomie:

- wariant 1 – 252.500 zł,
- wariant 2 – 41.500 zł,
- wariant 3 – 30.500 zł,
- wariant 4 – 23.500 zł,
- wariant - 39.500 zł

(dowód: pisemna opinia biegłego sądowego z zakresu instalacji elektrycznych P. G. k. 380-397, pisemna opinia uzupełniająca z zakresu instalacji elektrycznych P. G. k. 447-461 akt).

Obecnie, obiekt (...) posiada zarówno zasilanie podstawowe, jak i rezerwowe, Koszty pracy związanych z przebudową układu zasilania (wraz z kosztami nowego projektu) wyniosły około 41.000 zł. Wykonany układ nie jest jednak zgodny ze sposobem funkcjonowania przewidywanym w opisie. Przy braku zasilania z obu transformatorów znajdujących się w stacji, automatycznie uruchamia się agregat prądotwórczy. Ponieważ jego moc nie pokrywa całego przewidywanego zapotrzebowania, powinno nastąpić samoczynne wyłączenie części odbiorów (zrzut mocy). Ta funkcja obecnie nie

jest realizowana (dowód: pisemna opinia biegłego sądowego z zakresu instalacji elektrycznych P. G. k. 380-397, pisemna opinia uzupełniająca z zakresu instalacji elektrycznych P. G. k. 447-461 akt).

Od strony technicznej branży elektrycznej istotne dla sprawy są następujące ustalenia-w kontekście zapisów programu funkcjonalno-użytkowego :

Dostosowanie budynku do potrzeb (...) miał określić projekt budowlany zawierający między innymi: instalacje teleinformatyczne, instalacje elektryczne, awaryjne zasilanie.

Budynek (...) należało wyposażyć w instalacje kontroli dostępu dla wybranych pomieszczeń. Instalacje kontroli dostępu należało wykonać, wykorzystując zamki elektromagnetyczne w drzwiach. Instalacja powinna zawierać urządzenie domofonowe. System powinien być obsługiwany przez czytniki kart magnetycznych.

Technologia w obiekcie (...) powinna zawierać:

- instalację urządzeń aktywnych, pasywnych w pomieszczeniach technicznych już istniejącego (...) instalacja sprzętu w szafach R.,
- budowę łącza kablowego (światłowodowego) pomiędzy (...) w Ł. a budynkiem ZUS w Ł. celem wykorzystania istniejącego masztu antenowego zapewniając środki łączności umożliwiające komunikację z centrum powiadamiania ratunkowego i pomiędzy jednostkami systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego,
- instalację oświetlenia zapasowego - oświetlenie awaryjne całego obiektu,
- instalację połączenia z rozgłośnią miejską i telewizją kablową,
- przygotowanie przyłącza elektrycznego (położenie przewodów elektrycznych ze stacji transformatorowej do obiektu, odległość około 500m),
- instalację systemu klimatyzacji w wybranych pomieszczeniach,
- instalację zapasowego zasilania obiektu - podłączenie do głównej rozdzielni budynku,
- instalację zasilania napięciem gwarantowanym - wykorzystanie zasilaczy centralnych (...),
- zabezpieczenie obiektu i wybranych pomieszczeń (...) (autoryzacja dostępu oraz C.),

Komunikacja w obiekcie, to:

- instalacja elementów aktywnych sieci (...) w pomieszczeniach technicznych już powstałego (...),
- łączność bezprzewodowa (...),
- łączność przewodowa oparta o sieć strukturalną.

Na potrzeby wojewódzkiego centrum należało zapewnić- zgodnie z analizowanym programem- w szczególności zaplecze techniczne wyposażone w urządzenia zasilania awaryjnego dla urządzeń teleinformatycznych i innych urządzeń elektrycznych.

W programie funkcjonalno-użytkowym na stronie 25 punkt 3.1 wpisano zalecenie 1.6 „...do wykorzystania jest istniejące przyłącze energetyczne....”

Na terenie obiektu miał być zainstalowany system nagłośnienia dla celów formacyjno – alarmowych. Na stronie 34 wyspecyfikowane zostało niezbędne wyposażenie (...) w sprzęt komputerowy i łączności.

Punkt 4.1. programu opisuje szczegółowo sieć (...) i system zasilania gwarantowanego.

Jak wynika z zapisów, system zasilania gwarantowanego powinien być zbudowany z następujących elementów:

- zasilania dwustronnego z sieci energetycznej - zasilanie z dwóch niezależnych punktów zasilających ,
- zasilaczy (...) wyposażonych w układy samoczynnego załączania obwodów elektrycznych (pojemność baterii akumulatorów dobrana z uwzględnieniem bilansu mocy),
- agregatu prądotwórczego, stałego lub ruchomego, zapewniającego ciągłość dostaw energii nawet podczas długotrwałych zaników zasilania elektrycznego z sieci energetycznej z zapasem paliwa na 24 godzinną pracę z możliwością jego tankowania podczas pracy,
- przyłącza do zespołów spalinowo - elektrycznych przewoźnych, przenośnych.

(...) ma zapewnić pracę przez 15 minut przy pełnym obciążeniu serwerów i stacji dyspozytorskich.

Wykonawca robót, to jest firma (...), miał podstawy, aby wykonać jedno przyłącze energetyczne. Program funkcjonalno - użytkowy w tym zakresie nie był precyzyjny. Mówił on co prawda o zasilaniu rezerwowym, lecz jednocześnie informował, że do wykorzystania jest istniejące przyłącze energetyczne. Można to zrozumieć, że jedno, nowe przyłącze będzie wykorzystywane jako podstawowe, a istniejące jako rezerwowe (lub odwrotnie). Za takim rozwiązaniem przemawiały też warunki przyłączeniowe z dnia 6 lipca 2011 roku, jakie od inwestora otrzymał wykonawca. Warunki te mówiły wyraźnie o wykonaniu jednego przyłącza. Rozbieżności w interpretacji PFU powstały dopiero w listopadzie 2011r, gdy w naradach koordynacyjnych wziął udział inspektor branży elektrycznej. Wcześniej nikt nie podnosił tego tematu. Roboty budowlane związane z budową przyłącza nie zostały nigdy przerwane. Inspektor branży elektrycznej nie był wpisany do dziennika budowy. W dzienniku budowy nie ma żadnego zapisu powstrzymującego lub przerywającego wykonywanie przyłącza energetycznego (dowód: pismna opinia biegłego sądowego z zakresu instalacji elektrycznych P. G. k. 380-397, pismna opinia uzupełniająca z zakresu instalacji elektrycznych P. G. k. 447-461 akt).

W programie funkcjonalno-użytkowym jest mowa, że agregat prądotwórczy ma zapewnić ciągłość dostaw energii do budynku (...). Nie wiadomo, jak zinterpretować

ten zapis i czy oznacza on, że agregat ma „obsługiwać” oba obiekty. W umowie § 1 ust. 1 jest zapis tylko o zasilaniu (...), nie mówi o zasilaniu (...). Dobrany agregat wystarczy dla rezerwowania pomieszczeń (...). W obecnym układzie zasilania nie wystarczy dla zasilania obu obiektów, tj. (...) i (...) jednocześnie. Gdyby agregat prądotwórczy umieszczony był w pobliżu budynku, a nie w pomieszczeniu agregatorowi odległym o 600 m, to można by przerobić układ zasilający tak, aby następował „zrzut mocy” (pojęcie nie elektryczne). Polega to na tym, że tylko wybrane odbiorniki mogą być zasilane z agregatu. Wtedy moc agregatu prądotwórczego byłaby wystarczająca. W obecnej sytuacji takiego rozwiązania nie da się zrobić tanim kosztem. Wymagałoby to ułożenia dodatkowego kabla zasilającego lub sterującego od agregatu do budynku. Na posadowienie agregatu w pobliżu budynku nie wyraziła zgody Komenda Wojewódzka Policji.

Wykonawca robót miał narzucone rozwiązania (notatka z narady) i nie mógł w pełni w określonych kosztach wywiązać się z zadania. W dzienniku budowy nie ma żadnego zapisu dotyczącego lokalizacji i mocy agregatu. Na żadnym etapie nie powstrzymano wykonywania prac.

W programie funkcjonalno- użytkowym jest mowa, że (...) ma zapewnić ciągłość dostaw energii do budynku (...). Powstaje problem z interpretacją tego zapisu- czy oznacza on, że (...) ma „obsługiwać” oba obiekty? W umowie nie żadnych zapisów dotyczących (...)a. Obecny sposób zainstalowania (...)a daje możliwość podtrzymania zasilania wszystkich obwodów dedykowanych (komputery, monitory, łączność) zarówno w (...) jak i (...). Według informacji uzyskanych od firmy (...) sp. z o.o. zainstalowana na obiekcie bateria akumulatorów zapewnia 15 minutową pracę

układu przy pełnym obciążeniu (...)a. Według bilansu mocy, urządzenie zapewni warunki zasilania dla wszystkich obwodów dedykowanych zarówno dla (...) jak i (...). W przedstawionych obliczeniach nie ma błędów. Można więc stwierdzić, że urządzenia (...) są dobrane prawidłowo.

Wyłączniki p-poż. są zainstalowane na obiekcie. Program funkcjonalno – użytkowy nie podaje szczegółów dotyczących tego elementu. Obecny układ zainstalowanych wyłączników został zaakceptowany przez Rzecznawcę Do spraw Zabezpieczeń Przeciwpożarowych mgr W. K.. Uwagę zwraca sposób opisu wyłączników. Należy mieć świadomość, że wyłączniki wyłączają tylko zasilanie obiektów (...) i (...) na parterze. Nie wyłączają pomieszczeń na piętrze.

Daje się zauważyć wiele nieprawidłowości w prowadzeniu „Dziennika budowy”. Brak w nim zgłoszeń i odbiorów robót zanikających. Nie ma w nim zapisu o istotnych zdarzeniach na budowie. Jeżeli inwestor widział nieprawidłowości wykonania inwestycji, to powinien poprzez swojego inspektora dokonać wpisów powstrzymujących prace.

Koszty wykonania projektu przyłącza energetycznego w wysokości 22. 500 zł (netto), są zawyżone. Powinny się one kształtować na poziomie około 6150 zł. Podobny wniosek można wyciągnąć porównując koszty wykonania projektu budowlanego (32 000,00 zł) z projektem samego przyłącza. Nakład pracy potrzebny na wykonanie całego projektu budowlanego jest kilkakrotnie większy niż nakład pracy potrzebny do wykonania projektu samego przyłącza, natomiast cena jest większa tylko o około 42%.

Koszty projektu przyłącza energetycznego były zawyżone, koszty budowy przyłącza energetycznego były bardzo niedoszacowane, koszty agregatu i urządzenia (...) były prawidłowo dobrane.

Z powyższego wynika, że wykonawca nie przewidywał budowy drugiej linii kablowej zasilania rezerwowego już na etapie ofertowania. W przeciwnym razie najprawdopodobniej podałby dużo wyższą cenę za ten element robót.

(dowód: opinia biegłego sądowego z zakresu instalacji elektrycznych P. G. wydana w dniu 2 kwietnia 2013 r. w trybie zabezpieczenia dowodu w sprawie III Co 73/12 Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Ł. – k. 259-316 załączonych akt sprawy III Co 73/12 Sądu Rejonowego dla Łodzi- Śródmieścia w Łodzi, opinia ustna k. 342-345, opinia ustna k. 485-487 czas 00:59:05-01:41:56).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów.

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy należy podnieść, że zasadnicza część ustaleń faktycznych została dokonana na podstawie dokumentów prywatnych przedłożonych przez obie strony procesu. Strony nie kwestionowały wiarygodności tych dokumentów.

Żadna ze stron nie zakwestionowała również wniosków zawartych w opinii biegłego z zakresu instalacji elektrycznych P. G., które to wnioski Sąd uznał za logiczne i przekonujące.

Zeznania M. K. (1) (k. 310 akt) złożone na rozprawie 28 października 2013r. o treści:

„...wydawało się, że do wykorzystania jest istniejące przyłącze energetyczne, ale jakby ostateczną decyzję, w jaki sposób to zasilanie dwustronne-podstawowe i rezerwowe gwarantujące bezpieczeństwo energetyczne ma wyglądać, miał podjąć inspektor nadzoru budowlanego. Inspektor jest pomocny przy wykonaniu umowy. On pełnił rolę nadzoru projektu i wykonania.”

wyraźnie wskazują, że pozwany sam do końca nie wiedział, jak powinno funkcjonować zasilanie dwustronne, nie potrafił w umowie, podobnie jak i w programie funkcjonalno-użytkowym jasno i precyzyjnie określić, podstawowych kwestii co do zasilania podstawowego i rezerwowego. Nie miał żadnych wiadomości specjalistycznych w tym zakresie, sam podejmował nietrafne decyzje, a inspektora nadzoru branży elektrycznej zatrudnił dopiero w listopadzie 2011r. Pozwany uzyskując warunki na zasilanie jednostronne, nawet nie zorientował się, jakie popełnił błędy w zakresie regulacji umownych i programu funkcjonalno-użytkowego. Gdyby pozwany analizując ofertę powoda i zawierając umowę korzystał z pomocy inspektora nadzoru branży elektrycznej, to już po kalkulacji kosztów zorientowałby się,

że ma być wykonane jedno przyłącze. Błędy pozwanego, niejasności interpretacyjne, które powstały dla pozwanego nie przecież dla powoda, nie mogą obciążać wykonawcy. Powód jako wykonawca nie może również przejmować w procesie inwestycyjnym obowiązków inwestora.

Znamiennym dowodem dość niefrasobliwego podejścia do realizacji postanowień umowy była decyzja o przesunięciu agregatu, co generowało dodatkowe koszty i konsekwencje. O przesunięciu zdecydował Komendant KWP i jak wynika z opinii biegłego k. 343 „nie zdawał sobie w ogóle sprawy z tego co robi”. Okoliczność ta ostatecznie okazał się niesporna między stronami.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo okazało się w pełni zasadne.

Między stronami procesu została zwarta umowa określona jako „Roboty budowlane i adaptacyjne pomieszczeń przeznaczonych na Wojewódzkie Centrum (...) w Ł. oraz zakup niezbędnego wyposażenia na potrzeby funkcjonowania (...)”.

Zatem stosunek cywilnoprawny powinien być kwalifikowany w oparciu o przepisy kodeksu cywilnego regulujące ten rodzaj umowy. Podstawową regulację prawną omawianej umowy stanowią przepisy art. 647-658 k.c., a ponadto - na podstawie odesłania z art. 656 k.c. - przepisy art. 635, 636, 637, 638 i 644 k.c.; wreszcie, zgodnie z dalszym odesłaniem z art. 638 k.c., także art. 556 i n. k.c. w zakresie dotyczącym odpowiednio rękojmi za budynek.

W umowie o roboty budowlane wykonawca zobowiązuje się do oddania inwestorowi obiektu powstałego w wyniku wykonania ustalonego zakresu robót, a inwestor do dokonania czynności związanych z przygotowaniem i prowadzeniem robót oraz do odebrania zbudowanego obiektu i do zapłaty umówionego wynagrodzenia.

Umowa o roboty budowlane wskazywana jest także w praktyce za pomocą innych określeń, w szczególności jako umowa o realizację inwestycji budowlanej, umowa o wykonanie budynku, umowa o wykonanie remontu budynku (por. art. 658 k.c.). Od umowy o roboty budowlane należy odróżnić inną, poprzedzającą ją zwykle umowę o wykonanie projektu budynku (obiektu), którą inwestor zawiera z projektantem.

Na treść umowy o roboty budowlane składają się prawa i obowiązki o charakterze cywilnoprawnym, które wynikają bezpośrednio z przepisów kodeksu cywilnego. Trzeba jednak wskazać i inne elementy sytuacji prawnej stron, które wynikają z szeroko pojętego prawa budowlanego.

W umowie należy wskazać projekt budowlany, stanowiący jej integralną część, terminy przekazania dokumentacji, terminy wykonania robót oraz terminy ich odbioru, określić wynagrodzenie lub sposób jego kalkulacji, a także termin i sposób jego zapłaty (por. szczegółowe wyliczenie obowiązków stron umowy: J. Strzępka (w:) System prawa prywatnego, t. 7, 2001, s. 306-307).

Umowa o roboty budowlane ma charakter konsensualny, odpłatny i jest umową rezultatu. Stanowi umowę pochodną od umowy o dzieło, od której wyodrębniła się w procesie swojego rozwoju historycznego jako osobna umowa nazwana.

Obowiązki inwestora podzielić można w myśl przepisu art. 647 k.c. na trzy grupy, a mianowicie: na obowiązki związane z przygotowaniem robót budowlanych, z ich wykonaniem oraz z zapłatą wynagrodzenia. Przepis ten precyzuje obowiązki inwestora, odsyłając wprost do szeroko rozumianego prawa budowlanego, określających czynności związane z przygotowaniem robót - w szczególności do przekazania terenu budowy i dostarczenia projektu - a w końcu do odebrania obiektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia.

Inwestor ma także obowiązek współdziałania z innymi uczestnikami procesu budowlanego, a w szczególności podejmowania decyzji w sprawach od niego zależnych.

Obowiązki inwestora obejmują przygotowanie finansowe i organizacyjne robót budowlanych, a w szczególności uzyskanie projektów (kupno gotowego projektu, zlecenie opracowania oryginalnego projektu).

Czynności przygotowawcze poprzedzają wykonanie inwestycji i objęte są obowiązkiem inwestora. Niewykonanie czynności przygotowawczych powoduje niemożność wykonania umowy. Czynności przygotowawcze obejmują: po pierwsze uzyskanie **lokalizacji inwestycji** (por. art. 39 ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.). Po drugie **opracowanie dokumentacji projektowej** (zwłaszcza projektu budowlanego) potrzebnej do rozpoczęcia i prowadzenia robót budowlanych, a po trzecie **uzyskanie pozwolenia na budowę** (art. 28 pr. bud.). Pozwolenie to uzyskuje inwestor po przedstawieniu projektu budowlanego i tytułu własności gruntu albo innego prawa do dysponowania gruntem (art. 32 i 33 pr. bud.). Czwartą czynność przygotowawczą stanowi **zapewnienie nadzoru inwestorskiego i autorskiego**.

Czynności przygotowawcze lub czynności związane z realizacją inwestycji wymagają z zasady zawarcia **dodatkowych umów** z podmiotami dokonującymi tych czynności (umowa o wykonywanie prac projektowych, umowa o pełnienie nadzoru inwestorskiego, umowa o prace projektowe w budownictwie, umowa o wykonywanie nadzoru autorskiego).

Dodatkowe umowy zawiera inwestor mający dokumentację i pozwolenie na budowę z osobami mającymi odpowiednie kwalifikacje do prowadzenia robót (kierownik budowy) i ich nadzoru (inspektor nadzoru inwestorskiego, projektant sprawujący nadzór autorski) oraz dokonywania odbioru technicznego budowli.

Obowiązki wykonawcy polegają przede wszystkim na **wykonaniu obiektu** zgodnie z umową i normami prawa budowlanego, **zabezpieczeniu placu budowy** oraz na **oddaniu** zdatnego do użytku wybudowanego obiektu budowlanego.

W myśl przepisu art. 658 k.c. regulację prawną dotyczącą omawianej umowy stosuje się odpowiednio do umowy o wykonanie remontu budynku lub budowli .

W razie wątpliwości co do zakresu robót, w myśl art. 649 k.c. istnieje domniemanie, iż wykonawca podjął się wszystkich robót objętych projektem, który stanowi część składową umowy. W razie **opieszalności** oraz **niestaranego działania** wykonawcy, inwestor może bez **wyznaczenia terminu dodatkowego odstąpić od umowy** jeszcze przed upływem terminu do wykonania budynku na podstawie art. 656 k.c. w zw. z art. 635 k.c.

Jeżeli wykonawca prowadzi roboty w sposób wadliwy albo sprzeczny z umową, inwestor po upływie terminu dodatkowego może od umowy odstąpić oraz może powierzyć poprawienie lub dalsze wykonanie budynku innej osobie, na koszt i ryzyko wykonawcy - art. 656 w zw. z art. 636 § 1 k.c.

Świadczeniem wzajemnym inwestora jest **wynagrodzenie wykonawcy**, które, co do zasady, zawierać powinno w sobie zwrot wszystkich kosztów, jakie ponosi wykonawca, oraz jego ogólnie rozumiany zysk. Ponieważ umowa o roboty budowlane jest zawsze umową wzajemną i odpłatną, niedopuszczalne byłoby pozbawienie przyjmującego zamówienie tego zysku. **Zysk stanowi ekonomiczną przesłankę** zawarcia omawianej umowy i ten charakter umowy sprawia, że jeżeli przeprowadzone roboty nie doprowadzą do wykonania obiektu budowlanego, z przyczyn leżących po stronie inwestora, nie może on pozbawić wykonawcy zysku wynikającego z zawarcia umowy. Wynagrodzenie wykonawcy musi być dokładnie ustalone w umowie albo jako **wynagrodzenie ryczałtowe**, w postaci z góry ustalonej kwoty, albo **wynagrodzenie kosztorysowe**, przez wskazanie podstaw i reguł jego ustalenia, i którego wysokość zostanie obliczona po ukończeniu robót, według ustalonych w umowie zasad. Konieczność ścisłego określenia wynagrodzenia wynika z istoty umowy o roboty budowlane, która wyklucza pominięcie tej kwestii w umowie zawartej przez strony. Przepisy dotyczące umowy o roboty budowlane nie zawierają w konsekwencji regulacji problematyki wynagrodzenia, ponieważ profesjonalny wykonawca z zasady powinien zadbać o to, aby szczegółowo określić tę materię w umowie. Nietrafny w tej mierze wydaje się więc pogląd o istnieniu luki w prawie i konieczności stosowania przepisów odnoszących się do umowy o dzieło (art. 630-632 k.c.; tak SN w wyroku z 15 czerwca 2007 r., V CSK 63/07, Biul. SN

2007, nr 12, s. 11, wskazując, że art. 632 k.c. może być stosowany w drodze analogii do umowy o roboty budowlane; W. Białończyk, glosa do wyroku SN z 6 maja 2004 r., II CK 315/03, OSP 2005, z. 5, poz. 60; por. także orzeczenie SN z 29 września 2009 r., III CZP 41/09, Biul. SN 2009, nr 9, s. 8).

Natomiast podzielić należy pogląd SA w Warszawie zawarty w wyroku z 17 lutego 2005 r. (VI ACa 680/04, niepubl.), że brak regulacji wynagrodzenia ryczałtowego w przepisach dotyczących umowy o roboty budowlane nie oznacza, że strony w ramach swobody umów nie mogą uzgodnić takiego właśnie wynagrodzenia.

Wynagrodzenie ryczałtowe jest określone nominalnie, stanowiąc dokładną co do wysokości, absolutną kwotę pieniężną. Wynagrodzenie to nie podlega już zwiększeniu, ponieważ do umowy o roboty budowlane nie stosuje się tych przepisów art. 630-632 k.c., dotyczących umowy o dzieło, które pozwalają wyjątkowo na podwyższenie wynagrodzenia ryczałtowego.

W związku z wykonywaniem robót budowlanych za fundusze pochodzące ze środków publicznych, inwestor musi z zasady wyłonić wykonawcę w wyniku przeprowadzenia obowiązkowego przetargu, którego warunki wskazują wysokość kwoty ryczałtowej, jaką uzyska wykonawca za wybudowanie obiektu. Wynagrodzenie ustalone w wyniku przetargu stanowi inną wartość niż wartość zamówienia określona na podstawie art. 33 ustawy z 29 stycznia 2004 r. - **Prawo zamówień publicznych** (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759). Wykonawca, akceptując warunki przetargu i ustalone ostatecznie w jego wyniku wynagrodzenie, godzi się na poniesienie ryzyka związanego z koniecznością zrealizowania umówionego zakresu robót budowlanych w zamian za to z góry określone wynagrodzenie. Zagadnienie dopuszczalności i zakresu ewentualnej zmiany (aneksowania) takich umów określają przepisy szczególne (art. 144 prawa zamówień publicznych).

Obliczenie wynagrodzenia jest zagadnieniem odrębnym od sposobu dochodzenia tego wynagrodzenia przed sądem, a **zapłata wynagrodzenia ma charakter świadczenia jednorazowego**, także gdy jest spełniana w częściach; dopuszczalne jest również rozdrobnienie roszczenia o to wynagrodzenie i dochodzenie części roszczenia w odrębnych pozwach (uchwała SN z 5 lipca 1995 r., III CZP 81/95, OSNC 1995, nr 11, poz. 159). W doktrynie podkreślono, że jeżeli roszczenie materialnoprawne jest z istoty swojej podzielne, to "może być dzielone zarówno poza procesem, jak i w procesie" (W. Broniewicz, glosa do uchwały SN z 5 lipca 1995 r., III CZP 81/95, OSP 1996, z. 5, poz. 86).

Należy podnieść, że art. 647 k.c. formułuje definicję umowy o roboty budowlane, a art. 649 k.c. stanowi, iż w razie wątpliwości poczytuje się, iż wykonawca podjął się wszystkich robót objętych projektem stanowiącym część składową umowy, czyli wprowadza domniemane rozszerzenie (rozwińcie) obowiązków wykonawcy. Przy uwzględnieniu charakteru i ogólnych cech umowy, konkretny zakres praw i obowiązków stron jest określany przez treść danej umowy (por. **I CKN 728/98** -wyrok SN z dnia 2000-05-17, LEX nr 50836).

Odnosząc powyższe rozważania do przedmiotowej sprawy należy podnieść, że:

- umowa zawarta pomiędzy stronami w § 1 punkt 1 przewidywała budowę linii kablowej (nie wspomina o dwustronnym zasilaniu) zasilającej (...) wraz z agregatem prądotwórczym na potrzeby funkcjonowania (...),
- zapis PFU ze strony 25 dział 3.1. i poz. 1.6 wyraźnie mówi, że do wykorzystania jest istniejące przyłącze energetyczne,
- pozwany jako inwestor opracował projekt umowy o roboty budowlane, specyfikację istotnych warunków zamówienia oraz zlecił wykonanie (...) Spółce z o.o. w Ł. programu funkcjonalno- użytkowego,
- pozwany nie zgłosił żadnych zastrzeżeń co do rozwiązań przyjętych w tym programie, użytego nazewnictwa, zleceniodawca i zleceniobiorca omawiali założenia do projektu,
- jak wynika z zebranego materiału dowodowego , Spółka (...) **po uzgodnieniach z pozwanym przyjęła w programie funkcjonalno-użytkowym, iż zadaniem wykonawcy, czyli powoda w trakcie realizacji obiektu (...) winno być zaprojektowanie i wykonanie przyłącza zapasowego [str.6 pkt g PFU] i**

ułożenie przewodów elektrycznych [str. 6 pkt e PFU] do budynku (...). W przyszłości obiekty (...) i (...) miały zostać

połączone w związku z tym należało przewidzieć możliwość podłączenia obiektu (...) do projektowanego przyłącza. Ustalono, że **obiekt (...) wyposażony jest w przyłączy energetyczne [str. 25 pkt 1.6 PFU]. Integracja obiektów (...) i (...) miała spowodować uzyskanie dwustronnego zasilania.** W związku z tym wszelkie instalacje wewnętrzne obiektu (...), a w szczególności, elektryczne powinny wykorzystywać istniejące pomieszczenia rozdzielni elektrycznej, serwerowni i pomieszczenia (...) znajdujące się na powierzchni (...),

- powód zapoznając się z projektem umowy o roboty budowlane, specyfikacją istotnych warunków zamówienia oraz programem funkcjonalno- użytkowym nie miał żadnej wątpliwości, że zasilanie dwustronne składa się z zasilania podstawowego i rezerwowego, przy czym zasilaniem głównym miało być to z (...). Powoda w takiej interpretacji dodatkowo utwierdziły warunki przyłączenia wydane przez (...) w lipcu 2011r.,

- pozwany uzyskał z (...) Zakładu (...) warunki przyłączenia na **zasilanie jednostronne nr (...) z dnia 6 lipca 2011 roku, do których podpisał umowę nr (...) z dnia 10 sierpnia 2011 roku,**

-powód wykonał pracę zgodnie z uzyskanymi warunki przyłączenia na **zasilanie jednostronne nr (...) z dnia 6 lipca 2011 roku,**

-w notatce urzędowej z dnia 12 lipca 2011 r. - jednomyślnie uznano, że priorytetem przy rozpoczęciu inwestycji jest budowa oddzielnego przyłącza energetycznego na potrzeby (...),

-w dacie zawarcia umowy między stronami o roboty budowlane pozwany nie dysponował warunkami przyłączenia,

-powód skalkulował koszt prac w odniesieniu do wybudowania jednego przyłącza, co również wskazuje na interpretacje zapisów umowy co do przedmiotu i zakresu świadczenia,

-zeznania pozwanego złożone na rozprawie również wskazują, że początkowo myślał, że będzie możliwe wykorzystanie istniejącego przyłącza,

-pozwany nie zatrudnił przygotowując projekt umowy, projekt funkcjonalno-użytkowy, ani te (...) żadnego inspektora z zakresu branży elektrycznej, dopiero w listopadzie 2011r. w procesie inwestycyjnym pojawił się inspektor nadzoru z branży elektrycznej z ramienia pozwanego.

W świetle w ustalonych okoliczności sprawy, w kontekście przesłanek z art. 65 k.c. powód dokonał poprawnej interpretacji umowy, iż jego zadaniem jako wykonawcy, w trakcie realizacji obiektu (...) winno być zaprojektowanie i wykonanie przyłącza zapasowego.

Prace wymienione w harmonogramie rzeczowo-finansowym zostały odebrane podczas wcześniejszych odbiorów częściowych: i tak wykonanie projektu budowlanego, roboty rozbiórkowe, roboty murarskie, roboty betonowe, roboty izolacyjne, stolarka okienna i drzwiowa, roboty wykończeniowe, roboty zewnętrzne, montaż instalacji wentylacyjnej, montaż instalacji klimatyzacyjnej, montaż instalacji wodno-kanalizacyjnej, wyposażenie (meble biurowe, kuchenne), sprzęt komputerowy i pozwany nie miał do ich żadnych zastrzeżeń.

W dzienniku budowy już w dniu 24 września 2011r. kierownik budowy wpisał zakończenie prac i zgłosił je do odbioru. Do tego zapisu inspektor T. F. (1) ustosunkował się dopiero w dniu 31 października 2011r. Po wrześniu 2011r. między stronami powstał spór co do zakresu i przedmiotu umowy. Opóźnienie w zakończeniu całej inwestycji wynikało z okoliczności nie obciążających powoda, a wynikających z błędów pozwanego w przygotowaniu dokumentacji potrzebnej w realizacji inwestycji- uzyskiwania warunków przyłączenia na zasilanie dwustronne. Dopiero w listopadzie 2011r. pozwany uzyskał warunki na zasilanie rezerwowe. Problem tkwił także, jak wynika z

ustalonego stanu faktycznego, w odtwarzaniu dokumentacji, która nie istniała dla obiektu (...)/ (...) oraz ze względu na przedłużające się uzgodnienia realizowane przez (...) dot. opinii na temat projektu przyłącza energetycznego.

Obie strony podpisały protokół odbioru końcowego w dniu 16 stycznia 2012r., potwierdzał on - w ocenie Sądu - wykonanie przez powoda świadczenia zgodnego z przedmiotem umowy. Zresztą odbiór tych prac mógł nastąpić we wrześniu 2011r. W art. 647 k.c. akcentowany jest obowiązek odbioru obiektu (robót) przez inwestora, który - co wynika z treści tego przepisu - uwarunkowany jest jego oddaniem przez wykonawcę (**zgłoszeniem robót do odbioru**). W takim działaniu wykonawcy mieści się bowiem deklaracja nie tylko co do tego, iż roboty zostały wykonane, ale także, że nastąpiło to zgodnie z umową (por. I ACa 1900/05 wyrok s. apel. 2006-03-30 w Katowicach LEX nr 217197).

W art. 471 k.c. zawarte jest domniemanie, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania nastąpiło na skutek okoliczności, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność.

Wierzyciel, dla którego zastrzeżona została kara umowna nie ma obowiązku wykazywać faktu poniesienia szkody. Dla realizacji przysługującego mu roszczenia o zapłatę kary umownej musi jednak wykazać istnienie i treść zobowiązania łączącego go z dłużnikiem, a także fakt niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (por. V CK 869/04 wyrok SN z 2005-07-07 LEX nr 150649).

Powód w toku postępowania dowodowego obalił domniemanie z art. 471 k.c. i wykazał, że swoje świadczenie wykonał zgodnie z umową i nie może odpowiadać za uchybienie terminowi zakończenia całości prac budowlanych. Nie można przeoczyć, że pozwany zdawał sobie sprawę, kiedy załatwił pozwolenie na budowę i kiedy wydano dziennik budowy i jakie z tymi terminami wiążą się konsekwencje.

Podobnie jak w przypadku umowy o dzieło, tak i przy umowie o roboty budowlane, decydujące znaczenie dla powstania obowiązku zapłaty wynagrodzenia ma odbiór robót i choć regułą jest prowadzenie odbioru w formie pisemnej w postaci tzw. protokołu odbioru, skuteczne może być również dokonanie faktycznego odbioru bez sporządzania formalnego protokołu (por. I ACa 222/05 wyrok s. apel. 2005-09-14 w Szczecinie, OSA 2006/11/38).

Pozwany w toku procesu zupełnie bezzasadnie starał się wykazać, że nie doszło we wrześniu 2011r. do odbioru prac, bowiem powód nie wykonał swoich obowiązków umownych. Dalsze prace powoda - bez ankesowania umowy co do wykonania kolejnego przyłącza - nie znajdują uzasadnienia w ustalonym stanie faktycznym sprawy.

Umowa o roboty budowlane charakteryzuje się zobowiązaniem osiągnięcia materialnego rezultatu w postaci końcowego efektu przewidzianego w umowie. Zgodnie z jej treścią wykonawca zobowiązany jest do wykonania określonych umową robót, zaś inwestor do ich odbioru i zapłaty umówionego wynagrodzenia (art. 647 k.c.). Niewątpliwie wynikające z tej umowy roszczenie wykonawcy o zapłatę wynagrodzenia powstaje z chwilą zrealizowania przedmiotu umowy oddania go, a zatem wykonania obciążającego go zobowiązania niepieniężnego, rodzącego po stronie inwestora obowiązek odebrania wykonanych robót. Zasada powiązania przy tego typu umowie warunku powstania obowiązku zapłaty wynagrodzenia z przyjmowaniem wykonanych robót wynika z art. 647 i 654 k.c.

W umowie o roboty budowlane strony mogą określić wynagrodzenie za wykonane roboty budowlane (podstawa i dodatkowe) w postaci wynagrodzenia ryczałtowego przy możliwej modyfikacji tego wynagrodzenia w zależności od konieczności wystąpienia robót dodatkowych lub zmniejszenia zakresu robót podstawowych. Odbiór częściowy i zapłata części wynagrodzenia za roboty budowlane nie rozlicza stron umowy tej części robót ze skutkiem wygaśnięcia w tej części ich zobowiązań i nie pozbawia możliwości całościowego rozliczenia robót po oddaniu całości obiektu przez wykonawcę i przyjęciu przez inwestora. Przyjęcie w umowie określonego w art. 654 k.c. sposobu częściowego rozliczenia robót nie powoduje zmiany zobowiązań stron tej umowy, przedmiotem zobowiązania wykonawcy jest nadal oddanie całości obiektu, a nie jego poszczególnych części. Natomiast przedmiotem zobowiązania inwestora (generalnego wykonawcy) jest odebranie całego obiektu, jego całościowe rozliczenie i zapłata całego umówionego wynagrodzenia. Końcowe (po wykonaniu częściowym i etapowym) rozliczenie robót budowlanych może obejmować

już odebrane i rozliczone prace, a inwestor oraz wykonawca mogą przy tym rozliczeniu korygować swoje stanowisko co do już dokonanych rozliczeń częściowych (por. III CSK 366/06 wyrok SN 2007-04-26 LEX nr 274211).

Jak wynika z powyższego, powód ze względu na prawidłowe wykonanie umowy, uchybienie terminowi oddania całości inwestycji z powodu okoliczności, które go nie obciążają, powinien uzyskać stosowne wynagrodzenie zgodnie z przedłożoną fakturą opisaną w pozwie.

Brak jest podstaw do przyjęcia w tych okolicznościach do odstąpienia przez pozwanego od umowy po jej prawidłowym wykonaniu (art. 491§ k.c.) przez powoda. Skorzystanie przez pozwanego z uprawnienia zastrzeżonego w tym przepisie było niezasadne.

Nie może się ostać też zarzut potrącenia zgłoszony przez pozwanego z tytułu naliczania kar umownych. Kara umowna jest zryczałtowanym odszkodowaniem ex contractu, co ma ten skutek, że przesłanki jej wymagalności określają ogólne przesłanki kontraktowej odpowiedzialności odszkodowawczej. Ta ogólna regulacja ma charakter dyspozytywny (art. 361 § 2 i 472 i nast. k.c.), co uzasadnia uznanie, że dopuszczalne jest w oparciu o art. 473 § 1 k.c. i w granicach art. 473 § 2 k.c., modyfikowanie odpowiedzialności dłużnika przez określenie przesłanek naprawienia szkody w sposób odmienny, niż wynika to z art. 472 i 474 k.c. Poza wynikającym a contrario z art. 483 § 1 k.c. wyłączeniem możliwości ustanowienia kary umownej w związku z zobowiązaniem pieniężnym ustawa nie ogranicza dyspozycyjności stron (por. **II CSK 84/12** wyrok SN 2012-09-26, LEX nr 1232233).

Powód wykonał swoje zobowiązanie zgodnie z umową i w dniu 24 września 2011r. kierownik budowy wpisał zakończenie prac oraz zgłosił je do odbioru. Pozwany na to w ogóle nie zareagował, a w kolejnych miesiącach bezzasadnie żądał wykonania obowiązków nie ujętych w umowie. Zważywszy, że w dacie zawarcia umowy pozwany nie miał warunków przyłączeniowych (wniosek z maja 201r. zawierał błędy i nie został rozpatrzony), pozwolenie na budowę zostało wydane na siedem dni przed terminem zakończenia inwestycji, kilkudniowe opóźnienie we wrześniu 2011r. nie może, w ocenie Sądu, obciążać powoda.

Mając na uwadze powyższe, Sąd uwzględnił w całości żądanie pozwu na podstawie art. 647 k.c. w zw. z art. 471 k.c. O odsetkach ustawowych Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. obciążając nimi pozwanego jako przegrywającego spór.

Na koszty procesu należne powodowi złożyły się: opłata od pozwu 8.022zł, opłata od pełnomocnictwa 17zł, koszty zastępstwa procesowego 7200zł, wydatki na opinie biegłych 4.727,12zł, łącznie 19.966,12zł.